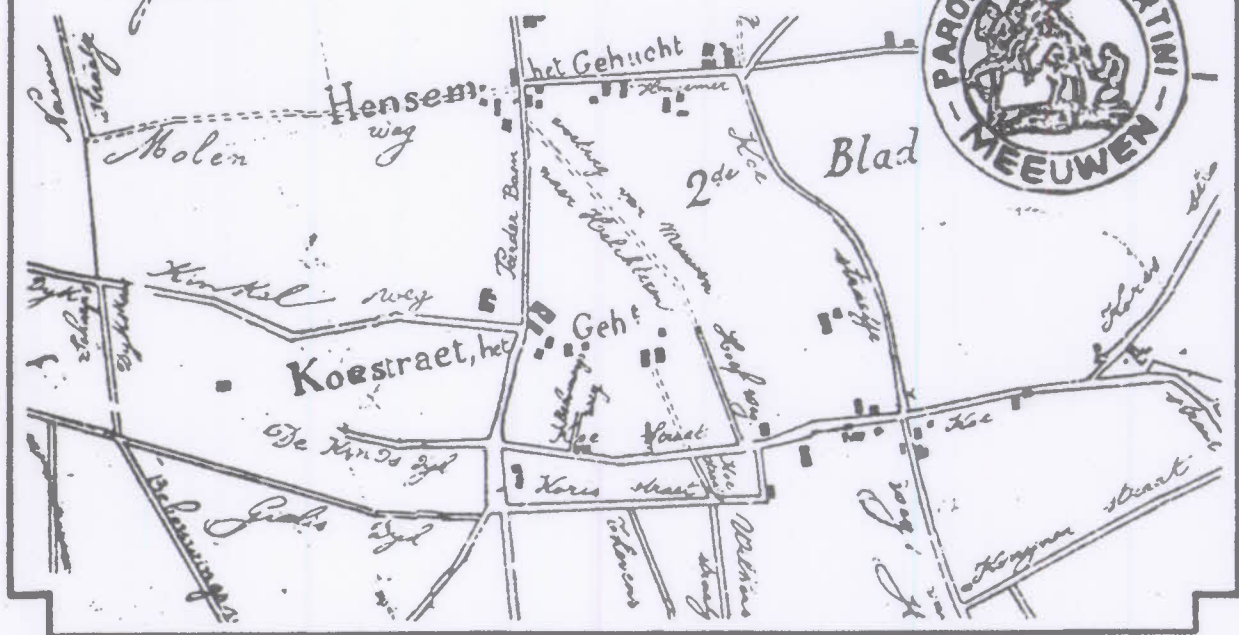

Copie van het
Contract tusschen De gemeente van Eendore
Der anere.

De Gemeenten meeuwten, Elicom- / wyshagen
an opgelabbeek nooppens kunnis Luntien etc.

Opgeregt inde heyde den 2da ybris 1779
Luzhed de Rector Burgemeesters van woort
gemeentens

Geschibert en voor de Justitie meeuwten etc
yrealisert den 27 ybris 1779

woord vooraf

Geachte Lezers,

Terwijl u dit negende nummer van de Reengenoten uitleest, zijn wij al weer bezig met de voorbereiding en de samenstelling van het volgende nummer. Om u maar te zeggen dat wij er nog wat mee doorgaan.

Wanneer u dit nummer met het vorige vergelijkt, kunt u vaststellen dat er iets veranderd is.

Op de eerste plaats de kleur van de omslag. Die verandert bij elke nieuwe jaargang.

Op de tweede plaats hebben wij ervoor gezorgd dat de hoofdtitels groter en duidelijker zijn, zodat ze meer opvallen.

Op de derde plaats hebben wij geprobeerd om iets meer illustraties te geven.

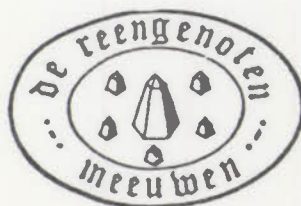
Ook de inhoud is - zoals aangekondigd - enigszins veranderd. De meest opvallende verandering is het onderbreken van de familiegeschiedenis Bosmans, die in de vorige nummers uitgebreid aan bod kwam. De geschiedenis van de familie Bosmans wordt in de zesde jaargang voortgezet, om plaats te maken voor bijdragen tot de geschiedenis van de Berenheidermolen in dit nummer en van de Dorpermolen in het volgende nummer. Daarmee verdwijnt de familie Bosmans, die 5 molenaars leverde, toch niet helemaal uit onze aandacht.

Ondertussen zijn we met onze rubriek over scheld- en spotnamen in het dialect van Meeuwen ook aan de voorlaatste aflevering toe. Daarna kunt u weer andere "kal" verwachten.

Een verandering waarover wij niet zo graag spreken is de verhoging van de abonnementsprijs met 10 F per nummer. Die verhoging is vooral te wijten aan de stijging van papierprijzen en posttarieven. Wij begrijpen dat december een moeilijke maand voor het gezinsbudget is, maar wij rekenen erop dat u zich allemaal onmiddellijk opnieuw abonneert. Zo voorkomt u de automatische prijsverhoging bij nabestelling van reeds verschenen jaargangen.

Namens de Reengenoten wens ik u veel leesgenot, gezellige eindejaarsfeesten en voor volgend jaar 365 dagen ... (zelf in te vullen).

De voorzitter,
J. BOSMANS.

VAN HOREN ZEGGEN

Es 'te vreger jaoren in Miéven opt Kriespunt stóns, mètte rëich op Elekóm en mètte naas oppe kèrk aan, dan zaags te bekans miér kafees es gewuún anner hùuzer ligge.

Zuú hats'te lings van dich "biej Keune" en eet wiejer duúr op Bree aan "biej Kennis"; rechts van dich hats'te "biej de Sjriejer" en zuú 'n gooj hónnert mèter wiejer langs d'n Helchterkiezel waas "biej Bamske"; viér dich, es 'te duúr de Dèrpstraot op kiéks, hatst'te "biej Bomans" en kos'de uich nóch zjust zeen wèè bieje "Bèèr van Mùn" binnegóng.

Zès kafees op 'n paar sjrèje vanèin. Wat 'n wèèlt moot det gewèèst zeen. Wèè doon° klaagde vannen dorst mees slèèch hemme. Van èiges° det 'r mèt zuú 'nen huip kafees uich vèèl wuurt geguún. Nùuw vreegs'te dich mesjien aaf wat dao te belève waas. Mer zuú'ne kafee det waas 'n dinges buú wat te doon waas : kèigele, begele°, bieljare, vuúgelpikke, kaarte, vrieje mètte mèit of mètte dochter, zèivere en zùupe, en ternaogewuúnlik riezing° en ambras - dèk° iéver 'n ónnièzelighèit - mèt mùulen en vechte. In dèèn tiet meesde ane vrèlliej° neet laote kieke wiej slim de(t)s'te waars, mer waal wiej sterk ... en det ware ze uich allemaol, sómmige mètte erm°, de mèiste mètte mùul.

Op 'ne zónnich nao de minnich° hóngedao ins wat jóng manne van Miéve bieje Keune aant befèt° óm hinne kezem° nao te tèlle, eet wat ze alle zónnige diéje°.

Ein van dieje manne hètde Kuúb : brèit van sjuiwer° en graof van han°, en dieje han jiékde viér werk en uich sóms viér wat anners.

Dèèn daach kwame ter uich drieje vrèemde binnegestuúte. Det hàu Kuúb neet gezién. Ziej hàuwe Kuúb waal al zeen zitte. Dèè kènde ze nóch, want dao hàuwe ze viértien daach geliéje oppe Kolis° kèrmis nóch 'nen huip slèèch van gat°. En det wuiwe ze ins effe kuúme riéigele en daomèt vole ze Kuúb van achter aan.

Iér eme° wis wat 'r gaonde waas, rolde ze al iéver d'n hèèrt, mèt vloke en sjóppe en huiwe nao alle kante. Kuúb waas wieje raozent. Mèt z'n gruúte wèrkershan gùwde Kuúb ze alle drieje naostegang° bàuute en hiérden doon det 'r èine nóch 'n verrèks gruúte mùul hàuw. Mer dèè góng veerkappes° oppe lèip. Kuúb tem achternaog, tot èrges

ane pestuúr, mer dao waas dèèn annere Kuúb te rap. Mèt èine sprónk zaat'r buúven oppe mèttersmiet° en reep 'r nóch : "Haolt mich hèij mer aaf as ge kónt."

Kuúb vlookde en gotverde det d'n haan oppe kèrktuúre zich ómdraejde, veelde in z'n male°, vón 'n diéske stekskes, hùukde° zich en staak de miet aan brant. En Kuúb kiék sjèif muúch° en zag : Wat tinkt dich, blievs'te dao nóch lang zitte of wils'te drek° inne hël zitte ?"

Dèèn annere hoojde neet lang te prakkezère° en spróng ónner hiéne. En mer hooste en sjriéve det 'r niks geduún hâuw, det diej twié anner Kuúb hâuwen aangepakt.

Kuúb pók 'm bieij z'ne kraach en zat z'ne 47 ónner dèè vanne Kolis ze gaat. 't Kwaam zoochter aan dan Kuúb mèinde, mer det zal waal, dèèn annere hâuw z'n hiél bóks vol gesjiéte. Zuú mees dèè nao hùus. Zies'tem dao al zitte op z'ne vieloo, de zaal goot ingesmiéert ?

Of diej vechtersbaze nóch uuts° zeen trèichgekuúme viér wat te riégele wèit ich neet, mer det diej van Miéve gèèr baas op èige grónt zeen, zille ze doon waal gewiéten hemme.

doon	: toen
van èiges	: van eigens : natuurlijk
begele	: beugelen
riezing	: ruzie
dèk	: dikwijls
vrèlliej	: "vrouwlui" : meisjes
erm	: armen
minnich	: middag
befèt	: buffet
kezem	: Fra. quinzième : arbeidsloon
diéje	: deden
sjuiwer	: schouders
han	: handen
Kolis	: gehucht van Neerpelt
gat	: gehad
eme	: iemand
naostegang	: na elkaar
verrèks	: verrekt
veerkappes	: slaande met vier hoeven .
mèttersmiet	: mijt van mutsaards
male	: zakken van jas of broek
z. hùuke	: op de hurken (gaan) zitten
muúch	: omhoog
drek	: Fra. direct : onmiddellijk
prakkezère	: Fra. practiser : nadenken
uúts	: ooit

DE PASTOORS VAN MEEUWEN

1. THOELLEN, JAN JOZEF HUBERT

°Hoeselt, 21 april 1915.

Priester gewijd in Luik op 16 november 1941.

Leraar in Hoei van 1 september 1941 tot 30 juni 1965.

Pastoor op de Vostaert in Bree van 1 juli 1965 tot 22 augustus 1969.

Pastoor in Meeuwen vanaf 10 oktober 1969.

2. GEUTJENS, MICHAEL

°Bocholt, 17 juli 1910.

+Bocholt, 7 november 1981.

Priester gewijd in Luik op 29 juni 1935.

Leraar aan het St.-Jozefscollege in Hasselt van 1936 tot 1957.

Pastoor in Meeuwen vanaf 1 juli 1957 tot 25 september 1969.

Pastoor-deken in Hamont van 1969 tot 1977.

Ere-deken in Bocholt van 1977 tot overlijden.

3. VRANKEN, JOZEF

°Eksel, 4 juni 1892.

+Hasselt, 24 januari 1978.

Priester gewijd in Luik op 25 mei 1918.

Kapelaan in Lommel.

Pastoor in Overpelt.

Pastoor in Meeuwen van oktober 1939 tot 30 juni 1957.

Op rust gesteld in Eksel en Hasselt.

4. THEUNISSEN, JAN TILMAN

°As, 30 november 1869.

+Leuven, 8 september 1939.

Priester gewijd in Luik in 1895.

Diaken-leraar aan het O.-L.-Vrouwcollege te Tongeren in 1894.

Kapelaan in Molenbeersel in 1895.

Pastoor in Lozen in 1907.

Pastoor in Meeuwen van maart 1916 tot september 1939.

5. CLAES, JOANNES JACOBUS HUBERTUS

°Halle-Boyenhoven, 1 maart 1839.
+Meeuwen, 27 februari 1916.

RIDDER VAN DE LEOPOLDSORDE, VEREERD MET HET ONDERSCHIEDINGSTEKEN VAN DE
LANDBOUW, STICHTER DER HERVERZEKERING DER PROVINCIE LIMBURG

Priester gewijd in Luik op 21 mei 1864.
Coadjutor in Membruggen in 1864.
Kapelaan in Koersel in mei 1865.
Pastoor in Cuttecoven in augustus 1877.

Pastoor in Meeuwen van augustus 1881 tot februari 1916.

6. INDEKEU, JOANNIS MARTINUS

°Neeroeteren, 16 maart 1817.
+Meeuwen, 12 augustus 1881.

Priester gewijd in Luik op 17 december 1842.
Kapelaan in Elen in januari 1843.
Pastoor in Gerdingen in juli 1851.

Pastoor in Meeuwen van 24 oktober 1870 tot augustus 1881.

7. REYNDERS, JOANNES FRANCISCUS

°Tessengerlo, 13 april 1802.
+Lier, 21-januari 1872

Pastoor in Meeuwen van 4 juli 1863 tot 1870.

Vorige verblijfplaats was Houthalen (Laak).
Van Meeuwen naar Lier vertrokken op 19 oktober 1870.

8. DEVUE, JOANNES PAULUS

°Alken, 22 mei 1796
+Meeuwen, 14 mei 1863

Priester gewijd te Mechelen op 19 oktober 1819.
Kapelaan in Eksel in januari 1820.

Pastoor in Meeuwen van 1823 tot 14 mei 1863

(wordt vervolgd)

J. THAENS

1

2

3

4

5

Dit aandenken weze een uitnodiging
tot gebed voor de zielerust van

Pastoor Jozef VRANKEN

geboren te Eksel op 4 juni 1892

Priester gewijd te Luik op 25 mei 1918

Kapelaan te Lommel, pastoor te Overpelt-
Fabriek en Meeuwen, op rust te Eksel en
te Hasselt.

Overleden te Hasselt op 24 januari 1978
godvruchtig en in volle overgave aan Gods
H. Wil en gesterkt door de genademidde-
len van onze Moeder de H. Kerk.

Om uw gebed en uw genegenheid
dankt van harte de familie Vranken

Begr. Jacques.

Drukk. V. Dewitt.

Met echte toewijding heeft Pastoor Vran-
ken gedurende veertig jaren als parochie-
priester de Heer en zijn Kerk gediend. In
dezelfde geest wilde hij, als emeritus,
dienstbaar blijven door zijn gebed, door
zijn offer, ook door zijn rechtzinnigheid
van leven. «De priester moet een man van
gebed zijn» getuigde hij.

Hij was sterk bekommerd met de roepin-
gen tot het priesterschap : «Alleen als
onze mensen weer in de gezinnen zullen
bidden, rijpen opnieuw roepingen van
priesters en kloosterlingen. Gezinsgebed
is nodig voor de toekomst van de Kerk.»

Pastoor Vranken hield aan rechtzinnig-
heid en eerlijkheid aan waarheid en trouw
in eigen leven en in de contacten met de
medemensen. Hij waardeerde dankbaar
en diepgaand godsdienstig gesprek. «Ik
ben niet volmaakt, maar eerlijk heb ik mij
ingespannen voor de Heer te leven en om
Hem iedereen dienst te bewijzen.»

Op zijn laatste ziekbed hoorden bezoekers
hem zeggen : «Ik vergeef alles aan iede-
reen en vraag om vergeffens. Ik houd van
alle mensen, want allen zijn mijn vrienden.
Ik heb velen voorbereid tot de eeuwigheid
en nu ga ik zelf naar de Heer. Ik ben niet
bang. Voor allen die ik in mijn leven ont-
moet heb blijf ik bidden, ik blijf hen lief-
hebben.

JEZUS, MARIA, JOZEF,

†

Gedenk in uwe gebeden de ziel van zaliger
den Zeer Eerwaarden Heer

TILMAN THEUNISSEN

Pastoor te Meeuwen.

† *AVE MARIA!*
geboren te Asch den 30 November 1869
als Diaken-Laeraar aan 't O. L. Vr.-College
te Tongeren 1894
Priester gewijd te Luik 1895
Kapelaan te Molenbeersel 1895
Pastoor te Loosen 1907
Pastoor te Meeuwen 1916
godvruchtig overleden in het St-Rafaels Gasticht te
Loosen den 8 September 1939 en liddig overzien van
de H.H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk.

Heel de parochie is in rouw.

De goede herder, algemeen wacht om zijn groote
hoedanigheden van hart en geest, is beengegaan.

Hij stond heelemaal ten dienste van zijn volk,
dat hem overigens waardeerde als een man van ge-
bed en plicht, diep godvruchtig, dienstvaardig tot
het uiterste, vroeg te been in Gods huis om hulp te
bieden als bekwaam en ervaren biechtvader. De
pastorij was toegankelijk voor eenieder. Hoeveel
heeft hij niet met raad en oaad bijgestaan door zijn
helder doorzicht. Hoe minzaam en vragevrij was
hij niet voor al wie zijn nood kwam klagen. Daar-
bij was hij nauwkeurig in 't vervullen van zijn
ambtsplichten. Hij zocht geen ijdel roem bij de
mensen.

Hij straalde tevens uit door verheffenden
kunstzin op velerlei gebied.

In zijn laatsten preek, gericht tot de Congre-
ganisten, zeide hij onder andere, dat zeer dikwijls
de bevoorrechte Maria-kinderen sterven op één van
haar feestdagen, en drukte hij den wensch uit, ook
dat geluk te mogen hebben. — Dit is geschied op
het feest van O. L. Vr. Geboorte en hij wordt ten
grave gedragen op het feest van den Naam van
Maria. — Voorzeker een ware troost voor zijn dier-
bare familielieden en zijn beminde parochianen,
aan wie hij heeft vaarwel gezegd, in afwachting,
dat ze hem hiernaast eens mogen weervinden.

Barmhartige Jezus, geef hem de eeuwige rust.
(7 j. en 7 a. aft.)

407

St-Lutgardisdruckerij, Bree

TER NAGEDACHTENIS VAN DEN
ZEER EERWERDEN HEER
Joannes-Jacobus-Hubertus CLAES

PASTOOR TE MEEUWEN
RIDDER VAN DE LEOPOLDSORDE, VEREERD MET HET
ONDERSCHIEDINGSTEKEN DER LANDBOUW,
STICHTER DER HERVERZEKERING DER PROV. LIMBURG
geboren te Halle-Boyenhoven den 1 Maart 1839,
Priester gewijd te Luik den 21 Mei 1864,
Coadjutor te Membruggen in Juni 1864,
Kapelaan te Coursel in Mei 1865,
Pastoor te Cuttecoven in Augustus 1877,
Pastoor te Meeuwen in Augustus 1881,
aldaar godvruchtig overleden, den 27 Februari, 1916,
voorzien van de laatste H.H. Sakramenten.

Gedenkt uwe oversten, die u het woord Gods verken-
digd hebben, beschouwt hun levensinde en volgt hun ge-
loof na: Hebr. XIII, 7.

†
Bid voor de ziel van zaliger:
den Welcervarde Heer

Martinus INDEKEU,

Geboren te Neeroeteren, den 18 Maart. . . 1817.
Priester gewijd te Luik, den 17 December. . . 1842.
Kapelaan benoemd te Eelen, in Januarij. . . 1848.
Pastoor benoemd te Gerdingen, in Julij. . . 1851.
Pastoor benoemd te Meeuwen, in September. 1870.
Aldaar godvruchtig overleden, den 12 Augustus
1881, voorzien van de H. H. Sacramenten.

De volken zullen zijne wijsheid vermelden, en de ge-
meente zal zijnen lof verkondigen. Sap. XXXIX, 14.

Hij was een wijs man, droeg grote zorg voor zijn volk,
behoedde hetzelfde tegen het bederf der wereld en bewees
aan het huis des Heeren goede dienster. Par. XV, 22.

Parochianen! gij en God zijt getuigen, hoe hij, zenu-
rende reeks van jaren, dat hij uw geestlike Herder was,
overeenkomstig zijne plichten jegens God en den even-
rentsch, onberispelijk voor u gewest is. Hij weet, hoe hij,
even als een vader zijne kinderen, en hoe hij, uwer steun-
te en trooste, u vermaande dat gij Gods waardig zoudt
wandelen. Doet dus volgend hetgeen gij van hem ge-
hoord en gezien hebt, en de God van arde zal altijd
met u zijn. Thess. II, 11, 12, -Phil. IV, 9.

O Maria, mijn hart heeft u steeds bemind, mijne lippen
hebben uwen lof verkondigd, bid dan ook voor mij.

H. Bonar.

Zoet hart van Maria, wees mijn toevlucht. (300 d.)

R. I. P.

Bree-Boekdrukkerij van M. ALBERTS.

De dood is zoet voor eenen priester, die gewerkt
heeft voor zijnen God; als het einde zijns arbeids
gehomen is, verheugt hij zich om de belooning.

(II. Alph. de Lig.)

Heer! ik heb den luister van uw huis bemind,
en de woonplaats uwer heerlijkheid. (Ps. XXV, 8.)

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
den eerv. Heer

JOANNES FRANCISCUS REYNDERS

gewezen Pastor te Laek en te Neuwen,

Geboren te Tessenderloo op 13 April 1802,
overleden te Lier den 21 Januari 1872,
voorzien van de H.H. Sacramenten der stervenden.

Noeielijk zou men kunnen zeggen hoe bij uitscheen
in voorziechtigheid en godvrucht, in liefde, in recht-
moedigheid en in priesterlijken iever.

(Leven van den H. Antonius.)

Van mijne teedere jeugd heb ik mijn betrouwen
op Maria gesteld: in der eeuwigheid zal ik niet be-
drogen zijn. (H. Bern.)

Jesus, Maria, Joseph, ik geef u mijn hert, mijne
ziel en mijn leven. (100 dagen aflaat.)

Zoet herten van Jesus en van Maria, wees mijn
toevlucht. (500 dagen aflaat.)

R. I. P.

Lier. Drnk. Joseph Van Is en Co.

†
Gelukkig is hij, die acht geeft op de behoeftigen en ar-
men, de Heer zal hem verlossen in den dag des kwaeds.

Ps. XL, 2.

Hij was de vader der armen . . . en de trooster
der bedrukten. Jon. XXIX, 46.—55.

TER LIEFDE GODS,

Bid voor de ziel van zaliger den eerwerden
heer

**Paulus-Joannes
DEVUE,**

geboren te Alken den 22 Mei . . . 1796.
Priester gewijd te Mechelen den 19 Xber 1819.
Kapelaan te Exel in January . . . 1820.
pastoor te Meuwen in January . . . 1823.
aldaer na eene langdurige ziekte, voorzien
van de H. H. Sakramenten, in den Heer
overleden den 14 mei . . . 1863.

Heer, ik heb de eerlykheid van uw huis bemind.

Ps. XXV, 8.

Die er velen in den weg der rechtvaardigheid onderwe-
zen hebben, zullen, gelijk sterren, blinken in de altrou-
rende eeuwigheid. Dan. XII, 3.

Door veel lyden beproefd is hy Gods vriend geworden,
waerlyk hy heeft ellendige maanden gehad en droevige
nachten geteld. Jon. VIII, 23. en Jos. VII, 3.

Jesus, Maria, Joseph,

ik geef u myn hert en myne ziel.

Jesus, Maria, Joseph,

staet my by in mynen doodstryd.

Jesus, Maria, Joseph,

dat myne ziel na myne dood by U in vrede ruste.

(500 dagen aflaat.)

PATER AVE.

Hasselt, boekhandel van H. POPPE.

ZO D'OUDEN ZONGEN

Oud liedje opgetekend bij Rosalie Vanhemel-Feyen, Broekkant 46, Meeuwen.

"HET SPOOK"

1. *Men hoort in dezen slechten tijd
veelal van wonder zaken
de mensen vinden van alles uit
om aan de kost te geraken
van eenen viezen toer
geschied bij eenen boer
het zal dus weer gaan roken
gelijk als in den ouden tijd
van geesten en van spoken
als gij niet rap en zijt
als gij niet rap en zijt*

2. *"Nen boer z'n hoef was afgebrand
't was juist een jaar geleden
een oude vrouw bij deze ramp
was in den brand gebleven
en op Allerzielentijd
van 't vagevuur bevrijd
is Haren geest verschenen
tot groot verdriet van dezen boer
maar eer zij was verdwenen
speelde zij 'nen fijnen toer
speelde zij 'nen fijnen toer*

3. *Ene vrouw geheel in 't wit gekleed
kwam dezen boer te plagen
en iedereen zette hem in 't zweet
niemand dierf haar te verjagen
Zij sprak vol drukken roww
ik ben die oude vrouw
die over een jaar geleden
is dood gebleven in dien brand
gij hebt nog niet gebeden
voor mijne ziel te schand
voor mijne ziel te schand*

4. *Ik ben van God en Opperheer
uit het vagevuur verwezen
en gij moet nog voor mijne ziel
drie paternosters lezen
ga spoedig naar uw huis
en maakt u allen een kruis
houd alles wel gesloten
en maakt ten minste geen gedruis
mijn ziel zal gaan naar boven
naar 't hemelse paradijs
naar 't hemelse paradijs*
5. *Weldra waren deuren en vensters dicht
en elk begon te lezen
het spook had ook goed opgepast
om niet gezien te wezen
ten minste zo 't schijnt
en eer het nu verdwijnt
het spook had meegenomen
den voorraad voor den wintertijd
om heel den winter te eten
Is dat gene fijnen toer ?
Is dat gene fijnen toer ?*
6. *En de boer stond 's anderendaags te zien
en riep : Ik ben bedrogen
Een zak patatten acht of tien
zijn uit den put gevlogen
en op Allerzielentijd
van 't vagevuur bevrijd
het spook heeft laten weten
tot de gezondheid van den boer
om heel den winter te eten.
Is dat genen fijnen toer ?
Is dat genen fijnen toer ?*

OUDE REMEDIES

In de rubriek "Vragen van nu over dingen van vroeger" publiceerden wij in ons vorig nummer een oude remedie die wij toevallig in een van de parochieregisters van Meeuwen hadden gevonden.

De belangstelling voor zgn. alternatieve geneeswijzen is op dit moment groot. "Homeopathie" en "acupunctuur" zijn voor vele mensen geen onbekende begrippen meer. "Krakers" en "masseurs" hebben de handen vol, letterlijk en figuurlijk. Ook "kruïjedoktuurs" (kruidendokters) doen - tegenwoordig - goede zaken. Zelfs "pendelèers" (wichelroedeloopers) worden her en der ingeschakeld om de oorzaak van allerhande kwalen op te sporen.

Daarnaast - zij het in mindere mate - wordt ook nog een beroep gedaan op middelen die hun oorsprong vinden in levenservaring en geloof : mensen die pijn kunnen wegnemen, oude remedies, gebeden en bedevaarten. Het verzamelen en beschrijven van de zoëven genoemde middelen is een aangename en leerrijke bezigheid voor heemkundigen.

De reactie van één van onze lezers op onze vraag naar "oude remedies" was voor ons de aanleiding om zelf ook eens verder op zoek te gaan. De oogst van deze eerste verkenning lijkt ons groot en interessant genoeg om er nu een apart artikel aan te wijden.

Het spreekt vanzelf dat wij van onze lezers nog meer reacties verwachten. Dat zal na het lezen van dit artikel misschien beter gaan. Over de echte of vermeende genezende kracht van de gepubliceerde remedies doen wij geen uitspraak, evenmin als over de precieze herkomst ervan. Het is inderdaad niet uitgesloten dat sommige van deze remedies uit oude geneeskundige werken werden overgenomen. Het interesseert ons alleen te weten wat er bij de mensen aan natuurlijke middeltjes tegen allerhande kortstondige ziekten en kwalen mondeling of schriftelijk is overgeleverd.

Grootmoeders huisapotheek bevatte heel wat "geneesmiddelen" die door de na-oorlogse generatie waarschijnlijk misprijzend en wantrouwend werden bekeken. Uit gesprekken met o.a. mevr. Catharina Camps-Martens, E.P. Jan Vandijck, de heer Jaak Vandijck (Boomgaardstraat), Miena, Michel en Jaak Schrijvers (Hoogstraat) en mevr. Maria Vrolijkx-Schepers blijkt dat de mensen vroeger in geval van ziekte meestal geen andere keuze hadden dan zichzelf te behelpen met wat ze binnen handbereik hadden. "Zelfredzaamheid" heet dat nu. Bovendien was er "geen tijd om ziek te zijn". De huisvrouw moest ervoor zorgen dat het huishouden bleef "draaien". Op vele plaatsen was iedereen, van groot tot klein, kostwinner. Er konden dus geen handen gemist worden, wilde men "brood op de plank".

Een greep uit de "geneesmiddelen" die de mensen toen te been hielden : (bij sommige lijkt het geneesmiddel erger dan de kwaal).

A. UIT DE VOLKSMOND

1. koorts : - wollen zweetsok rond de nek
- bruine zeep in de sokken
2. keelpijn : - honigsdrek (= afval van honig) verwarmd in doek tegen de hals houden
3. puisten : - koestront in doekje tegen de puist houden
- solferbloem op de boterham om het lichaam te zuiveren
- gekookte rijst op de zweer aanbrengen
- weegbladeren plat wrijven en op de zweer leggen

De doekjes die gebruikt werden moesten van echt vlaslinnen zijn, niet van "balkatoen".
4. na de bevalling :
- 9 dagen na elkaar "gekwispede" botermelk met bloem drinken
5. afgang : - "bakkemies" (= bakkemuizen) eten
6. verstopping : - peperkoek
- gedroogde pruimen
7. winter aan de voeten :
- inwrijven met schaapsvet

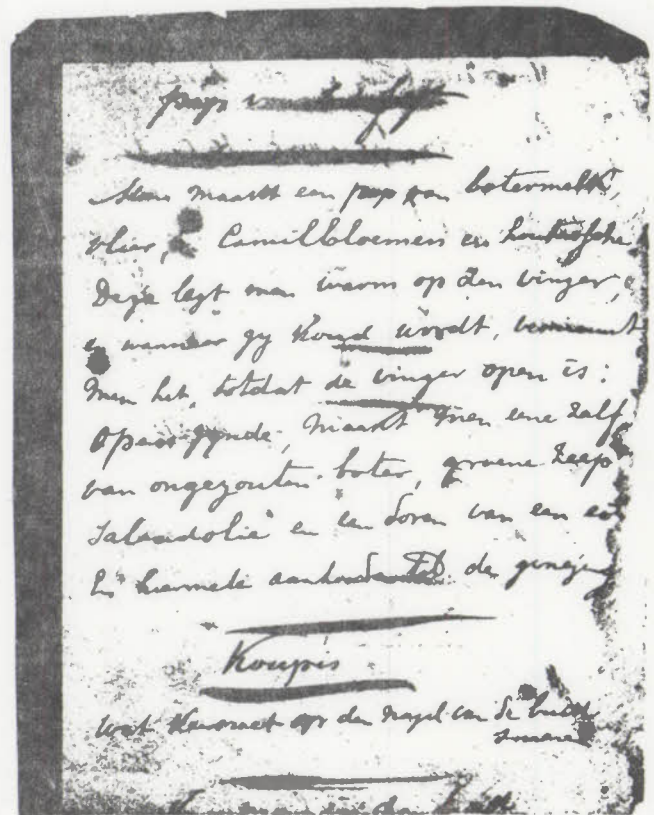
8. eksterogen : - voeten weken in zoutwater en eksteroog eruit halen
9. hoofdpijn : - zakdoek in azijn gedrenkt voor het hoofd binden en opsnuiven
10. reumatiek : - ongewassen schaapswol op de pijnlijke plaats leggen
- "tenterjot" insmeren met pluim
11. tandpijn : - borrel drinken
12. oorpijn : - smout in het oor doen
13. wratten : - wrattenkruid ofwel
- als dode overluid werd naar mollehoop gaan, de wrat met aarde inwrijven en zeggen :
"Ich wrief mien wratte in mèt molle-èèrt
ich wrief mien wratte in mèt wuitwèrmsèèrt
ze zullen verguún wie den duuje in d'èèrt
14. brandwonden : - blaadjes van witte lelie of van rozen in olie leggen en tot zalf kneden;
- stuk spek opensnijden en vol steken met goede haverkorrels en dan uitbraden;
- bekend om haar goede zalf was mevr. Agnes Vandyck-Geusens °1891 +1954 (Nes Giérkes). Met haar zalf, op basis van smout en schaapsvet, genas ze Jaak Schrijvers (broer van Michel en Miena) die als kind een ketel hete soep over zich kreeg.
15. verzwering :
Om het zweren tegen te gaan werden elzenbladeren op de wonde gelegd, die trokken de brand eruit. Dit ondervond Jaak Vandyck die als 12-jarige, bij het hoeden van de koeien over de beek sprong en zijn knie zwaar ~~verwond~~de. Gevolg : 6 weken met been op stoel ... met elzenbladeren, maar zonder dokter.
16. kinkhoest : - bruin papier, met schaapsvet en notenmuskaat ingesmeerd op de borst leggen 's avonds voor het slapen gaan
17. haarinkele : (enkels die open schuren bij het dragen van klompen)
- weken in beekwater (van toen) o.a. om het zweren tegen te gaan

18. etterende ogen : - spoelen met beekwater
 - roggebrood en witte lelies, geplet tussen een doekje,
 op de ogen leggen

Remedie van het "manneke van Genk" aan den lijve onder-
 vonden door Chelke Schrijvers).

- B. De volgende 5 middeltjes vonden we als losse notities in een schrijfboek van Petrus Josephus Willems (°M. 1815 + M. 18), leerling in de Franse school te Zonhoven in het jaar 1832 (zoals hij het zelf op de omslag schrijft).

pap voor het fijt
 men maakt een pap van boter-
 melk, vlier, camilbloemen en
 houtassche. Deze legt men
 warm op den vinger en wanneer
 zij koud wordt vernieuwt men
 het, totdat de vinger open is.
 Open zijnde, maakt men ene zalf
 van ongezoeten boter, groene
 zeep, salaadolie en een doren
 van een ei. En hiermede aan-
 houden tot de genezing.

20. voor ruwheid in de keel : 3/4 brandewijn, 1/4 zout, 10 centen gomme arabique;
 en dit samen laten smelten en daarvan een suikerlepeltje genoemen samen met
 een ander lepeltje warm water (3 of 4 maal daags).
21. voor fleuris : - ajuin en azijn laten koken en warm gelegd op de aangedane
 plaats; en dit hernieuwen tot het einde (der ziekte n.v.d.r.).
22. voor zweren doen open te breken : - bonen plat gekookt, met zoete boter,
 ajuin en spaanse zeep.

23. middel om het haar toe doen schieten (= groeien) (u ziet, waarde lezer(es), er is niets nieuws onder de zon)

1. Huile de ricin 60 delen

2. Teinture de quinquina
40 delen

3. Teinture de cantharide
10 delen

4. Eau de Cologne
10 delen

Alle avonden het hoofd met
deze voorbereiding wassen.

Nota : Genever belet het
opgroijen der
kinder.

Middel om het haar te doen
Schieten

1 Huile de ricin . . . 60 deelen

2 Teinture de quinquina 40 deelen

3 Teinture de cantharide 10 deelen

4 Eau de Cologne 10 deelen

Alle avonden het hoofd met
^{vorbereiding}
deze ~~deelen~~ wasschen.

Nota. Genever belet het
opgroijen der kinderen.

C. In een notitieboekje (zie Reengenoten, 4de jaargang nr. 1, blz. 17) bij de familie Evens-Van Vlierden vond onze voorzitter nog volgende remedies :
(doorlopende tekst is letterlijk weergegeven) :

- de appel is goed voor spijsvertering en keelziekte / voor de gezondheid is het goed een appel te eten voor 's avonds slapen gaan / gekookte appelen zijn voor kinderen zeer goed / citroensap met water is zeer goed voor den dorst / citroensap in een kopje sterken koffie is goed voor hoofdpijn : braambessensap met suiker stilt den hoest / voor het branden klopt goed het wit van een ei en legt dat daarop / om paarden en vee van vliegensteken te bewaren bestrijke men ze met afkooksel van notenbladeren / om wratten te doen verdwijnen bestrijk ze 's morgens en 's avonds met groen zeep / of nog beter enen dikken witten ajuin, hol hem uit en vul het kot met rauw zout dat van zelfs smelt, wrijf ze 's morgens en 's avonds met dien pekkel, snijdt de dode stukken ervan af / voor maagpijn groene noten op klare jenever 's morgens en 's avonds drinken / eveneens 1 mostaart lepel, maagzout voor

het eten / om brandwonden te genezen, boomolie en gewijde kaars en een weinig witlood er onder om te drogen / om eksterogen te genezen een dun schijfje citroen zonder schel 's avonds erop leggen 's morgens is zij week, met de nagels eruittrekken of met mes.

Het lijkt allemaal ongelooflijk veraf te zijn; nochtans heeft iedereen van rond de zestig of ouder ooit een beroep moeten doen op "grootmoeders apothekerkastje"; en als het ter sprake komt willen de meesten er met eerbied aan herinnerd worden.

M. VLIEGEN

MEEUWEN - GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE REENGENOTEN"

Stichting : 3 maart 1977

Feitelijke vereniging

Werkgebied : Meeuwen (deelgemeente van Meeuwen-Gruitrode)

Voorzitter : Jean Bosmans, Beemdstraat 77, 3578 Meeuwen

Sekretaris : Quiri Schrooten, Weg op Bree 58, 3578 Meeuwen

Publikaties:

Tijdschrift: "De Reengenoten" (I, 1980-1981 -)

Boeken en Brochures:

- G. JUVENS-GEERKENS, Meeuwen 6 dec. 1648. St.-Niclaesdag, (Meeuwen, 1984)

Aktiviteiten:

De Geschied- en Heemkundige Kring "De Reengenoten" bestudeert de geschiedenis, het kultuurbezit en het volkskundig erfgoed van Meeuwen. De neerslag van die studie vindt men terug in het kringblad. Vermeldenswaard is de tentoonstelling "Miéve van oppe kiékhievel" (Meeuwen, 6-7 november 1982), gewijd aan oude voorwerpen, alaan en foto's uit vroeger jaren.

MIEVER KAL

IS MICH DET ...

451. 'ne (sjùuwe) prik = prik (mogelijk naam van vis : beekprik)
452. 'ne pritser = prutser
453. 'ne pritsboor = prutsboer : kleine onbelangrijke boer
454. 'n zoor prùum = een zuurpruim
455. 'ne puister
456. 'ne (kaoje) puík = pook : vuil kind, kind dat vlug kwaad is, (vùule) deugniet (vèttige) (vgl. vùul puúke : vuile vingers)
457. 'ne puúrhingst < puúr : prei + hingst = hengst : gierigaard (ook in puúrbore : scheldnaam voor inwoners van Beek)
458. 'n (aùuw, rùuw) rammel < "rammelen" : lawaai maken : oude fiets, enz : een luidruchtige vrouw die ruwe taal spreekt
459. 'n raos < "raoze" : iets door elkaar halen of elkaar "onderpakken" d.i. worstelen
460. 'ne raozer
461. 'n rare = rare : eigenaardig persoon
462. 'n ratel < "ratelen" : babbelen vrouw die veel babbelt of kwaadspreekt
464. 'nen (echte) ravotser "ravotse" : stoeien
465. e (klèij) rébbedébke < "rabbelen" : onverstaanbaar spreken / "dëbbelen" : trippelen
466. 'n (kaoj) rèkel = "rèkel" : mannetje van konijn : iemand die nijdig is
467. 'n riejere < "riejere" : bibberen van de kou
468. 'ne riejereèr : iemand die niet tegen de koude kan of wiens handen voortdurend beven
469. 'n (dikke) rolmóps = rolmops : zwaarlijvig persoon
470. 'n (echte) ros : slechte vrouw
471. 'ne rosse
472. 'ne roskop

473. 'ne rotzak
474. 'ne rùuwerik < "rùuw" ruw + "erik"
475. 'ne rùufelèèr < "rùufele" : ruifelen
: iemand die anderen niet met rust kan laten, vechtersbaas
476. 'ne (rùuwe) sakker < "sakkere" : vloeken of gewoon "sakker"
477. d'n hiéle sakker : alles (met gedachte aan duivel en hel)
478. 'ne sakkerèèr < "sakkere" : iemand die veel vloekt
479. 'ne sùizer < "suize" : sausen : zeveren, onwaarheden vertellen, overdrijven
vgl. hèè dèit 'r 'n hiel suiz bie j
480. 'e (liélik) serpent = serpent
481. 'ne sième < "sième" : sim (lat. simia) : aap
: snul, onontwikkeld persoon
482. 'n (erm) siggel < "siggele" : sukkelen : sukkelaarster
483. 'ne (dikke, erme, grúte) siggelèèr : sukkelaar
484. 'ne sjachelèèr < "sjachele" = sjachere : sjacheren
485. e (gruút) sjandaal = schandaal
: iemand die zichzelf te schande maakt
486. 'n (onniézel) sjaop = schaap
: hulpeloos, deerniswekkend persoon
487. 'ne sjaosbiegel < "sjaos" : Fra. chance / "biegel" : zak gelukzak
488. 'ne (rare, vieze) sjarel < persoonsnaam "Charles"
489. 'ne sjèense : schuiné : schalks, grappenmaker
490. e sjelfhuit = schelfhout
: lett. hout waarmee een schelf is gebouwd
fig. dommerik
491. 'ne sjelm = schelm : dief
492. 'ne sjèppige vgl. Hgd Schäbig = kaal, sjofel, min
: iemand die slecht gekleed is
493. 'ne sjèppenaos/-gek < "sjèppe" : schoppen (in kaartspel) /
"aos" : aas / "gek" : gek
vgl. ich staon dao neet gèèr viér sjèppenaos
of ich laot mich neet viér sjèppegek
hàuwe
494. e sjerminkel = scharminkel
495. e liélik sjernèèl = "scharneel"

496. 'n sjeviet = schavuit : ondeugend kind
497. 'ne sjraole = schrale : iemand die mager is
498. 'ne sjupeliéze < "sjipeliés" : scrupuleus
499. e sjie-sjieke < Fra. chic : spottend voor meisje
dat modieus gekleed gaat en/of
"fijne" manieren heeft
500. 'ne (kale) sjiet = schijt : verwaand persoon of verwaand-
heid
501. 'ne sjieter = schijter : bangerik
502. 'ne sjork = schurk
503. 'n sjravel < "sjravele" : woelen in bed
504. 'ne sjravelèèr
505. 'n sjravelbóks < "sjravele" + "bóks" : broek,
: iemand die niet kan stilzitten
506. 'n sjravelkónt < "sjravele" : "kónt" : kont
: iemand die niet kan stilzitten
507. 'ne sjiénevlammer < "sjiéne" : schenen + "vlamme" : stampen
: voetballer die tegen de schenen stampt
508. 'ne sjienhèilige = schijnheilige
509. 'ne sjuujer = schooier : bedelaar
510. 'ne sjùwerik < "sjùw" schuw, bang + "erik"
511. 'ne sjuúne = schone : iemand die zich onschuldig
voordoet
512. 'ne sjuiwvèger = schouwveger : iemand die erg vuil is
513. 'ne slaoper = slaper
514. 'ne slaopkop < "slaope" : slapen : "kop"
515. 'ne slaphanger : iemand die iets niet kan, b.v. renner
die het peleton niet kan volgen
516. 'ne slapperik < "slap" = niet sterk : "erik"
517. 'ne slimme / slimmeke : iemand die meent iets te weten of te
kunnen
b.v. kóm hiej slimme(ke), dèt ich het
doon
518. 'ne slimmerik < "slim" : verstandig + "erik"
519. 'ne (vùule) slókker = sloeber
520. 'n sloddervos : iemand die slordig gekleed is of slordig
werkt

521. 'n slók <"slókke" = snoepen
522. 'n slókbíest <"slókke" = snoepen + "bíest" : beest
523. 'ne slókker : snoeper
524. 'n slókpens <"slókke" = snoepen + "pens" = buik
525. 'n slóns = slons : slonzige vrouw
526. 'n sloof = sloof
527. 'n (erm) sluúr = sloer
528. 'ne (gruúte) smiérlap = smeerlap
529. 'n smodder <"smoddere" : zich vuil maken
530. 'ne smodderèèr <"smoddere" + "èèr"
531. 'n smos <"smosse" = smotsen d.i. morsen
532. 'ne smoskop <"smosse" + "kop"
533. 'ne smosser
534. 'n snaak = snaak
535. 'ne snèiker <"snèike" = snaken (?) : happen, bijten
vgl. is 'r niks te snèike
536. 'ne (dikke, gruúte) snil = snul
537. 'ne sniésjieter = sneeuwschijter : iemand die er bleek
uitziet
538. 'ne snotaap = snotaap, snotjongen
539. 'n snotbel = snottebel : snotjongen
540. e snotjónk = snotjong
541. 'ne snotter = snotjongen
542. 'n snuúterbel = snotbel
543. 'ne snuúterkop <"snuútere" : snotteren + "kop"
544. e sókkermenneke/-kinneke <"sókker" : suiker + "menneke" = man
of "kinneke" = kindje
545. 'ne sollar : verwend kind
545. 'ne sollar <"solle" : klungelen
546. 'n sopdèke <"sop" = soep + "dèke" = ?
547. 'n sopdùuf = soepduif : fig. iemand die nergens voor
deugt

548. 'ne sopheraan = soephaan : oude of slechte haan
549. 'n sopher = soepfen : soepkip
550. 'n soplel < "sop" = soep + "lel" : haan
551. 'ne (magere) specht = specht : fig. iemand die mager is
552. e (mager) speer = spier : strohalm, grasspriet
553. 'ne (echte) spielvuúgel = speelvogel
554. 'ne spitskop
555. 'ne spegelèèr < "spegele" : spiegelen, d.i. pronken met iets + "èèr"
556. 'ne (magere) sprinkhaan = sprinkhaan; mager persoon
557. 'n (kaoj) spin = spin : nijdige vrouw
558. e spuúk = spook : onuitstaanbaar persoon
559. 'n stamel < "stamele" : stamelen
560. 'ne stamelèèr = stamelaar
561. 'ne stamelkluút < "stamele" : stamelen + "kluút" = kloot
562. 'ne stechelèèr < "stechele" = redetwisten + "èèr"
563. 'ne stèiniézel = steenezel : fig. dom en koppig persoon
564. e stekelverke = stekelvarken : scheldnaam voor iemand met zeer kort geknipt, re rechtopstaand haar
565. 'ne stentige < "stentig" = weerspannig, koppig vgl. Hgd. ständig : vast, blijvend
566. 'n' stieferik = stijverik : houderig persoon
567. 'ne stiefkop = stijfkop : koppigaard
568. 'ne (griétse) stinker = stinkerd : verwaand persoon
569. 'ne stóffer < "stóffe" = stoffen : pochen, bluffen, snoeven
570. 'ne stómmerik : stommerik
571. 'ne stómkop < "stom" = dom + "kop"
572. 'ne straotkeffer < "straot" = straat + "keffer" = keffer : kleine straathond
573. 'ne (gruúte) strèime < "strèime" = striemen : groot, mager meisje
574. 'n strimp = "strimp" = ? : mager persoon

VRAGEN VAN NU OVER DINGEN VAN VROEGER

---

1. VAN DE NIEUWE STEMPEL

Onze bijdrage over stempels is ditmaal speciaal voor scholieren bestemd.

Wie nu in onze gemeente naar de "boekerij" gaat en daar één van de vele aanwinsten raadpleegt of leent, zal daarin het stempel (= afdruk) van de nieuwe stempel (= gereedschap om te stempelen) van de Plaatselijke Openbare Bibliotheek vinden.

In zijn vergadering van 5 juni 1984 adviseerde het Adviesorgaan van de P.O.B. Meeuwen-Gruitrode tot het vervangen van de oude stempels in de hoofdbibliotheek (Meeuwen) en in de uitleenposten (Ellikom, Gruitrode, Neerglabbeek en Wijshagen).

Waarom opeens nieuwe stempels? Ofschoon in de meeste woordenboeken de woorden "boekerij" en "bibliotheek" allebei voorkomen, krijgen de kinderen op school te horen dat ze in het (Algemeen)Nederlands het woord "bibliotheek" moeten gebruiken. Welnu, een middel om de scholieren met dat woord meer vertrouwd te maken is, zo oordeelde de adviescommissie, zelf het goede voorbeeld te geven. Het is weliswaar onmogelijk het oude stempel met het zo gemakkelijk uit te spreken woord "boekerij" uit de vroeger gestempelde boeken te verwijderen, zonder ze te beschadigen. Bovendien gaat het om vele duizenden boeken. Maar, alle nieuwe boeken zullen het nieuwe stempel meekrijgen, en dat zijn er jaarlijks toch om en bij de tweeduizend.

Het oude stempel van de bibliotheek van Meeuwen dat hierbeneden links is afgedrukt, was het eerste van deze instelling. Het dateert waarschijnlijk van 1929, toen de Openbare Bibliotheek opnieuw officieel werd erkend. (Zoals u kunt opmerken werd de naam van ons dorp toen ook al Meeuwen i.p.v. Meuwen geschreven.) Vóór die tijd hadden de boeken alleen een volgnummer.

**Bibliotheek
MEEUWEN**

Vragen

Is er iemand die nog weet wanneer, waar en door wie de oude stempel werd gemaakt? Wie heeft de oudste lezerskaart?

2. DE MELKERIJEN VAN MEEUWEN

Eén van de vele onderwerpen waaraan wij in de nabije toekomst aandacht zullen besteden, is het ontstaan, de werking en het verdwijnen van de coöperatieve melkerijen. Heel wat Meeuwenaren herinneren zich nog wel de tijd dat er in Meeuwen twee melkerijen waren : één in het Dorp en één op het Hensem.

Ontstaan voor de Eerste Wereldoorlog, betekenden de melkerijen voor de agrarische bevolking, een hele omschakeling. De toenemende melkproduktie werd meer en meer op een echte zuive lnijsverheid gericht. De zuivelproduktie die tot dan toe hoofdzakelijk voor eigen verbruik bestemd was, werd voor vele landbouwers een nieuwe bron van inkomsten.

Om het door ons geplande artikel over de melkerijen te kunnen illustreren, zoeken wij documenten en illustratiemateriaal. Wat we precies bedoelen wordt allicht duidelijk met een voorbeeld en een reeks vragen.

Van de familie Vreys van Wijshagen mochten we een fotocopie maken van een rekeningetje van de Ste.-Agathamelkerij van Plockroy. De gedrukte tekst laat vermoeden dat deze melkerij in of rond 1903 werd gesticht.

SAMENWERKENDE MAATSCHAPPIJ		
Melkerij « Ste Agatha »		
PLOCKROY, (Wijshagen.)		
	Maand	Augustus 1903
Nr 7	Lid	Vreys P. V.
Prijs per kilogram boter	2.23	franken
Melk	2273.5	kilogrammen
Kilogrammen	7676	kilogrammen
Bruto waarde	187.27	franken
Kosten	22.74	fr.
Ontvangen		fr.
Gehad	kilos boter, is	fr.
Blijft nog	164.53	fr.
		<u>164.53</u>

Meesyct. — P. Van Venckenray.

Vragen

Wie kan ons een dergelijke rekening van de melkerijen van Meeuwen bezorgen ? Kent iemand mensen die in een van de melkerijen hebben gewerkt ? Wie kan ons vertellen wat er met de uitrusting van de melkerijen is gebeurd ? Wie heeft een foto van een melkerij (liefst van Meeuwen) in werking ? Heeft iemand nog documenten van de melkerijen van Meeuwen ?

3. MEEUWEN IN KRANT EN WEEKBLAD

Wie zich interesseert voor het gewone dagelijks leven van zijn dorpsgenoten vroeger, zoekt zijn informatie vaak tevergeefs in de archieven. Hij zal dus van andere bronnen gebruik moeten maken. Een waardevolle informatiebron in dat opzicht zijn oude dag- en weekbladen. Maar, in de meeste dorpen is nooit een blad met plaatselijk en regionaal nieuws verschenen. Voor aankondigingen van en berichten over allerlei belangrijke en minder belangrijke gebeurtenissen zijn wij dus aangewezen op wat er in de oude Limburgse kranten en bladen die regionaal nieuws verspreidden, is verschenen. Dat het de moeite loont om ook die bron eens te onderzoeken, willen wij u met een paar voorbeelden bewijzen.

Meeuwen. Te Meeuwen heeft men lagen steenkool ontdekt, doch veel te diep gelegen om te kunnen uitgebaat worden.

Uit : Het Algemeen Belang der Provincie
Limburg
Zaterdag 3 april 1909

Meeuwen. Maandag nacht om 2 ure viel de bliksem op onze toren en vernielde klokken en dak. In de namiddag werd vrouw Martinus Wuitjes door den bliksem ten gronde geslingerd in haar eigen huis, maar kon ongedeerd weer recht.

Uit : Het Algemeen Belang der Provincie
Limburg.
Zaterdag 17 april 1909

Voetbalklub "De Strijdlust" Meeuwen wint met 5-1 tegen Gruitrode.

Uit : Maeseycker Weekblad
30 mei 1925

Vragen

Wie heeft nog knipsels uit oude kranten en weekbladen in verband met mensen en gebeurtenissen van Meeuwen? B.v. een advertentie, een aankondiging van een feestelijke gebeurtenis, een overlijdensbericht, een openbare verkoop, uitslagen van sportwedstrijden, een ongeval, een kleine misdaad, een plechtigheid, een leuk voorval, enz.

12 boerderijen van luttelmeeuwen

1. E S S E R S

Zo genoemd naar de koopman Jan Mathijs Essers, geboren te Genk op 17 aug. 1787, gehuwd met Dreesen Maria Gertruda (+ 30 okt. 1828) en Broekx Catharina Elisabeth. Op 15 mei 1827 verkoopt Anna Catharina Das aan Mathijs Essers, koopman : een woonhuis, schop en moestuin, gelegen Luttel Meuwen, ongeveer 11 vierkante roeden, O. en N. Jakob Stienaers, Z. + W. de straat, voor 336 gulden (Wadeleux 1827, min. 4255)

Van deze naam vonden wij in Meeuwen geen oudere vermeldingen.

Verklaring

cfr. Carnoy, Origines des noms de famille en Belgique, 1953, 252 Esser "charron" = wagenmaker vgl. Dts. ächsner "qui place la roue dans l'axe"

2. K E R F S

- 1443 aen Peter Kerfffs der Scolteit HM V, 5r.
- 1477 reym kerfffs HM 23, 27v.
- 1499 Catharina Keerfffs OA 488
- 1534 heeft Jan kerfffs becant HM V, 4r.
- 1549 - Symon kerfffs van huys ende hoff tot meuwen CA 303, 5v.
- tot Meuwen gelegen neuen kerfffs goit ter eenre CA 303, 6r.
- 1637 Kerfs Joannis X Rutten Marie PR 504,1
- 1693 onderpanden van peter kerfffs tot Luttelmeuwen geleeegen HM 24, 66r
- 1741 kerfs hoff en goederen gelegen op t luttelmeuwen HM 25, 63r.
- 1833 de helft onverdeeld eener pachterij genaamd Kerfs goed, gelegen luttel Meuwen Wadeleux 1833, min. 47.
- 1836 op zijn goed genaamd het kerfs te Meuwen MK 5

Verklaring

Mogelijk van een vleivorm, van Christiaan afgeleid : Kers, Kerst, met invoeging van een overgangs-f. Christiaan : van het Grieks christianos = christen.

3. KIPPEN

- 1447 leenart kippen HM V, 13v.
- 1479 hennen kippen HM 23, 43v.
- 1535 hebben Jan kippen der alde ende Jan sijn zoen tsamenderhant gegicht HM III, 18, 6v.
- 1561 Jan kyppen als momber synder huysfrouwen heylken HM 1, 155r.
- 1670 Kippen Mathias X Achten Marie PR 504, 137
- 1751 in seeckere erfve genaemt den Kippe Camp groot ontrint twee boender op luttel meuwen gelegen HM 25, 117r.
- 1776 geleeegen aen de kippen HM 27, 8r.
- 1854 ter plaetse genaemd .. de Kippen Wadeleux 1854, min. 2152

Verklaring

Kuppen, Kippen : afleiding van (ja)cop uit jacob cfr. Molemans, Bocholt, 78 Jakob : van het Hebreeuws Ja'aqob, van onzekere betekenis : "hij greep de hiel, hij verdrong (zijn broer) bedrieger".

---

4. K N E V E L S

- 1447 hille knevels HM V, 11v.
 1456 peter knevels HM V, 22r.
 1477 tusschen geret knevels ende lysbeth synre huysvrouwen HM V, 22r.
 1481 aen knevels lant ende aen den moelenwech HM V, 32r.
 1536 peter knevels als laet des erffhoeffs van herckenroey HM III, 18, 4v.
 1549 Peter knevels van zeker gueder tot Luttel meuwen gelegen, land ende bempden dair voirmaels aen huysing op gestanden heeft CA 303, 12v.
 1688 ad meridiem Cnevels huijswet ad occidem oock het Cnevels ter nacht sijde de straete HM 24, 51v.
 1709 knevels goet tot Luttel Meuwen gelegen HM 24, 204v.
 1805 het land aen Knevels hof HM IV
 1859 de pachtery genaemd Knevels goed, liggende .. gehucht Luttelmeuwen Wadeleux 1859, min. 3426
 1860 de pachtery bekend onder den naem van Knevelsplaats Wadeleux 1860, min. 3547

Verklaring

Genitief van "knevel" van Mnl. cnevelen "binden, handen binden". Veel voorkomend ook in het Duitse taalgebied; oorspronkelijk : een knuppel voor het uitvoeren van een straf; later : hij die gevangenen knevelt, in de boeien doet.

---

5. L E U R S of L I E R S

- 1563 op Anna leers pand HM 1, 221r.
 1639 Leurs Catharina X Schoefs Arnoldus PR 504, 149
 1700 Leurs goet op Littel meuwen gelegen HM 24, 233r.
 1727 hun huys en hof te leurs genaemt HM 24b, 132v.
 1765 Leurs huys hoff ende goederen opt Luttel meuwen gelegen HM 26, 56r.
 1853 een woonhuis met bijbehorende gebouwen, een kapelletje, tuin, een perceel weide of dries, en een perceel bouwland, alles aaneenhoudende en bekend onder den naem van Leurs, gelegen in het gehucht Luttelmeuwen
 Wadeleux 1863, min. 1876

Verklaring

Afgeleid van "loderik" : roemvolle heerser
 -lod, uit Germaans blutha- vgl. Grieks klutos "waarvan men hoort spreken, vermaard + -rik, -rijk "machtig, aanzienlijk"

---

6. R A M A K E R S

- 1547 van diericken Ramaekers van luttelmewe HM V, 37r.
 1549 - Gerart Raymaecker : van Nijs nouwen goit tot luttel meuwen gelegen
 - Gerart Nouwen alias Raymaeker CA 303, 12r.
 1571 Mewisen den Radermaker HM 2, 107v.
 1684 Raemakers goedt gelegen onder Luttel meuwen HM 24, 23v.

- 1688 peter Raijmakers erf HM 24, 50r.
 1740 in ramackers goet HM 25, 22r.
 1747 Raemackers goet HM 25, 82v.
 1805 neffens raemaekers HM IV
 1868 de verdeeling der gronden deelmakende van de pachtery genaamd Ra-
 maekersgoed, gelegen .. gehucht Luttel Meuwen, .. van wylen Jan
 Mathys Houben
 Wadeleux 1868, min. 5757

Verklaring

Van Mnl. rademaker, ramaker, raeymaker = wielmaker, wagenmaker

---

7. R I E T

- 1478 Heyn in gheen rijt tuycht HM 23, 40r.
 1549 Naab in geen Riet cum suis CA 303, 13r.
 1558 heyn, naepen indye rytt soen, stelt yn een testament HM , 38r.
 Koen indye Ryet HM 1, 58v.
 1662 erffdeel in ryt goed HM IV
 1707 den hof van de rijdt MK 1, 9v.
 1765 van riet goet alhier tot meuwen in de riet gelegen HM 26, 59v.
 1769 riet huijs ghoff HM 26, 10lv.
 1785 het ryet goet gelyck het selve onder luttel meuwen gelegen light
 HM 27, 127r.

Verklaring

cfr. Molemans, St.-Huibrechtslille, 109-110 : RIET : nederzetting gelegen bij een rijt of riet : Mnl.= wetering, afwateringskanaal, waterloop; de naam van de loop is niet enkel op de nabijgelegen nederzetting, maar ook op de aangrenzende landerijen overgegaan. "rijt is zeer frekwent als water-naam in de Kempen, waarbij dikwijls een overdracht op nederzettingen en velden heeft plaatsgehad."

---

8. S C H O O F S of S C H O O S

- 1471 Theus scoeffs claecht HM 23, 4v.
 1478 aen pouwels scoeffs HM 23, 24v.
 1481 heyn scoeffs HM 23, 55r.
 1534 Jan schoeffs van allen synen gueden te luttelmewen gelegen PW ?, 17r.
 1569 Pouls scoeffs heynen scoeffs soen HM 2, 4r.
 1570 Lijs schoeffs dij huijsfrouw van Jannen schoeffs zaliger HM 2, 54v.
 1701 schoffs erffve huijs hoff landt ende bempden HM 24, 199r.
 1719 geaffecteert op Schofs panden op de Luijthegege gelegen HM 24b, 8r.
 1731 scheefs panden op luttel meuwen in de luijthegege gelegehen GHM 24b,
 168r.
 1775 schoofs goedt op t Luttel meuwen gelegen HM 26, 170v.
 1639 Schoefs Arnoldus X Leurs Catharina PR 504, 149.
 1855 De goederen uitmakende de pachterij bekend onder den naem van Schoofs
 goed, liggende .. gehucht Luttelmeuwen, voortkomende van Pieter Jan
 Hoogmartens, aldaer overleden Wadeleux 1855, min. 2328.

Verklaring

Genitief van schoof "bos van stro, schoof van korenaren".
 Mogelijk een beroepsnaam voor een schovenbinder vgl. Molemans, Wijchmaal, 322

---

9. S O M P E N

- 1683 sompen bampt HM 24, 6v.
 1707 Sompen Leon X Smeets Christina P.R. 504, 95
 1731 op sompen goederen HM 24b, 22Or.
 1784 Sumpen goet, gelegen op luttel meuwen HM 27, 109v.
 1836 Een pachtery, genaemd Sompen hof, bestaende in huizing, aanhoorige gebouwen, stalling, schuren, tuin, weiland en houtgewas, bevattend omtrent 9 bunder, 98 roeden, 10 ellen vierkant, alles gelegen in het gehucht Luttel Meuwen
 Wadeleux 1836, min. 300
 1864 eene party koren, groeyende op de goederen der pachtery genaemd Sompen, gelegen .. gehucht Luttelmeuwen Wadeleux 1864, min. 4736.

Verklaring

Verklaring onzeker. Mogelijk van Mnl. somp, tsomp, sump : Oostmiddelnederlands : moeras, poel, moerassig land of van sompe, tsompe "een ruwe, hobbelige, knoestige stok" en hangt samen met "sompeling" : oneffenheid waarover men struikelt.

---

10. S T I E N E R S

- 1447 rutten stinarts HM V, 12r.
 1471 Jacop stynarts HM 23, 3v.
 1494 lysbet stynarts HM V, 45v.
 1533 Martten stijnaerts HM V, 4r.
 1557 Anna stynnartz HM 1, 3v.
 1570 Pouls stynnarts .. Schepen tot Mewen HM 2, 66v.
 1683 van Stijnaers hoff HM 24, 11r.
 1745 in stinaerts goederen, HM 25, 65r.
 1778 in stiners goet HM 27, 34v.
 1849 Alle goederen der pachtery, bekend onder den naem van Stienaerts plaets, bestaende uit een woonhuis, in twee woningen verdeeld ..
 Wadeleux 1849, min. 1515.

Verklaring

Persoonsnaam, afgeleid van Stijn + suffix - aert.
 Stijn kan een verkorte vorm zijn van Celestijn, van het Lat. caelestis : van de hemel, bovenaards of van Justinus, van het Lat. iustus : rechtvaardig, rechtschapen; de naam kan echter ook afgeleid zijn van Augustus of van Christiaan.

---

11. T E E L E N

- 1479 Lenart tijlen der Jonghe HM 23, 45v.
 1487 lysbet tylen HM V, 31v.
 1534 van tyelen goet PW1, 16v.
 1549 Heyn tielen nu Jan van zeker gueder te luttel meuwen gelegen CA 303, 13r.
 1572 Peter thijlen HM 2, 164r.
 1687 in het Teelen goedt HM 24, 45r.
 1728 teelen goedt tot Luttel Meuwen gelegen soo ten naeten als ten drogen HM IV

1747 in Theilen goet tot luttelmeuwen gelegen HM 25, 82v.

1788 syn kindts theelen goet HM 27, 161r.

1847 de halvescheid ongeveer van een woonhuis, genaemd Teelen, gelegen in het gehucht Luttelmeuwen HM Wadeleux 1847, min. 1364.

Verklaring

Tiel is een vleivorm van de Germaanse naam Diederik : betekenis : aanzienlijk onder het volk, heerser van het volk; uit "diet-"volk, lieden en "-rik,-rijk" heerser, machtig, aanzienlijk.

---

12. V E E S K E N S

1651 Vaeskens Joannis X Kins Francisca PR 504, 131

1683 in veuskens goedt tot Luttel Meuwen gelegen HM 24, 12v.

1720 in veeskens goet HM 24b, 39v.

1749 voeskens goet gelegen op t Luttelmeuwen HM 25, 100r.

1805 neffens vueskens HM IV

1863 een perceel bouwland en bosch, genaemd Veeskensveld, 85a70ca
Wadeleux 1863, min. 4557

Verklaring

Persoonsnaam afgeleid van Vaes, uit Servaes, van Servatius. Van het Lat. servare "redden, behouden" "de geredde, tot de behoudenen behorend"; mogelijk een naam gegeven na een moeilijke geboorte.

BRONNEN

1. Rijksarchief Hasselt

1.1. Registers van de Schepenbank van Meeuwen, 1 tot 31 (HM)

1.2. Losse stukken, I tot V (HM)

1.3. Kerkelijk Archief van Meeuwen (MK)

1.4. Cijnsregister Aldenbiesen (CA)

1.5. Oorkonden Aldenbiesen (OA)

1.6. Notariaat, Wadeleux, Notarissen te Bree 1801-1875

2. Parochiearchief Meeuwen (PM) en (PR) : parochieregisters)

3. Parochiearchief Wijshagen (PW)

Thomas JAENEN

OUDSTRIJDERS 1914-1918

Hier zijn we dan eindelijk met de beloofde voortzetting van onze artikelenreeks over de oudstrijders van de Eerste Wereldoorlog.

Zoals in de vorige afleveringen zullen we proberen een aantal oudstrijders die in Meeuwen geboren werden of die er zich zijn komen vestigen in een korte biografie aan u voor te stellen. Die biografie bevat in sommige gevallen ook interessante genealogische gegevens. Bovendien krijgt u zoals tevoren een foto van iedere oudstrijder. Van enkele andere oudstrijders die niet zo lang in ons dorp gewoond hebben, hoort u later nog wel iets.

Het zal de trouwe lezers zeker niet ontgaan zijn dat wij over de gebeurtenissen in Meeuwen tijdens de Eerste Wereldoorlog nog niets hebben gepubliceerd. Nochtans hebben wij ook daarover nog interessante gegevens, die wij bij een andere gelegenheid zullen publiceren.

Doordat ons tijdschrift maar tweemaal per jaar verschijnt, viel ervoor te vrezen dat onze reeks over de Eerste Wereldoorlog niet voor het overlijden van de laatste Meeuwense oudstrijders zou kunnen worden afgesloten. De laatste twee oudstrijders van Meeuwen zijn dit jaar beiden buiten Meeuwen overleden. Op de volgende bladzijden vindt u een fotocopie van hun doodsbrief.

Tijdens een bezoek aan een heemkundige tentoonstelling in Peer ontdekten wij nog een Meeuwenaar die als oudstrijder bij het begin van de oorlog sneuvelde.

BOUTSEN, Petrus Jacobus
zoon van Michael Boutsen
Catharina Schoofs

°Meeuwen 1 januari 1893
+ Retinne bij Luik in augustus 1914

Tenslotte kunnen wij u nog melden dat op initiatief van de Landelijke Gilde van Meeuwen plannen tot stand zijn gekomen om werk te maken van de verfraaiing van onze oorlogsmonumenten. Nu maar hopen dat het niet bij deze plannen blijft.

Moge de laatste eer die je aan overledenen bewijst niet de laatste zijn ... en zeker niet de eerste.

In de vrede van de Heer werd heden opgenomen,

DE HEER

Jaak BONHOMME

Weduwnaar van mevrouw Maria GERITS

Oudstrijder 1914-1918.

Ridder in de Kroonorde.

Ridder in de Kroonorde met zwaarden.

Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden.

Houder van : Kruis van Ridder in de Leopoldsorde met zwaarden.

Herinneringsmedaille van de regering, van zijne majesteit Albert I.

Oorlogskruis met palm.

Erekruis

Verdienstenmedaille Hertog Alexander Tolstoj, burgemeester van de stad Petrograd.

Bijzonder landbouwereteken 1° klas.

Hij werd geboren te Meeuwen op 8 augustus 1892 en overleed te Peer op 13 september 1984, voorzien van de genademiddelen van onze Moeder de H. Kerk.

Dit melden U met droefheid, maar met kristelijke gelatenheid :

De heer en mevrouw Hubert DRUINE - GERITS-BONHOMME en kinderen Anita en Linda,
De heer Mathieu BONHOMME-CEYSSENS (†), kinderen en kleinkinderen,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Jaak BAETEN-BONHOMME,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Jozef BONHOMME-LUYS,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Jan BONHOMME-LEYSKENS,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Mathijs BAETEN-BONHOMME,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Arnold BONHOMME-DAS,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Jan GERITS-VRANKEN,
De kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van wijlen Jozef GERITS-ERCKEN,
Mevrouw Juul GERITS (†)-HABRAKEN, kinderen en kleinkinderen,

De families BONHOMME, GERITS, HOLLANDERS en CEYSSENS.

Zij vragen Uw godvruchtig gebed voor de overledene.

De H. Eucharistieviering, gevolgd door de teraardebestelling, heeft plaats in de parochiekerk St. Trudo te Peer op dinsdag 18 september 1984 om 10.30 uur.

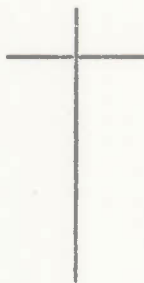
Samenkomst : Molhemstraat 25, 3570 Peer vanaf 9.30 uur.

Rouwbeklag en begroeting aan de overledene : Molhemstraat 25, 3570 Peer.

Avondwake : Vrijdag 14 september om 19 uur in voornoemde kerk.

Avondmis : Maandag 17 september om 19 uur in voornoemde kerk.

" Gelovig sterven is afscheid nemen van de tijd,
niet van het leven ".

Dankbaar om zijn lange, liefdevolle leven,
melden wij U het heengaan en de thuiskomst
bij de Vader van :

DE HEER

JEAN SCHRIJVERS

weduwnaar van VALENTINA DEHING

Geboren te Meeuwen op 26 september 1893 en overleden in het St.-Jan Berchmanstehuis te Hamont op 16 september 1984, gesterkt door de laatste H. Sacramenten.

Oudstrijder 1914-1918, Ridder in de Kroonorde, Ridder in de Kroonorde met Zwaarden, Ridder in de Orde van Leopold II met Zwaarden, houder van het Kruis van Ridder in de Leopoldsorde met Zwaarden, herinneringsmedaille van de regering van Zijne Majestest Albert I, Oorlogskruis met Palm, Erekrus, Gedenkteken der Zegepraal en vele andere.
Voorzitter van de Invalidenbond.

Dit melden U diep bedroefd, doch kristelijk gelaten :

De kinderen en kleinkinderen van wijlen J. Vermeulen-Schrijvers,
Mevrouw de weduwe J. Schrijvers-Kerkhofs, kinderen en kleinkinderen,
Mevrouw de weduwe J. Tielens-Schrijvers, kinderen en kleinkinderen,
De Heer Michel Schrijvers,
De Heer Jaak Schrijvers,
De Heer en Mevrouw Henri Schrijvers-Bongaerts, kinderen en kleinkinderen,
De kinderen en kleinkinderen van wijlen E. Dehing-Scheepers,
zijn broers, zuster, schoonzusters, neven en nichten,
De Zusters en het personeel van het St.-Jan Berchmanstehuis,
Mevrouw Bogers-Van Vlierden,
De families Schrijvers, Dehing, Spreuwers en Janssen.

Gedenk hem in Uw gebeden, Gij die hem gekend en gewaardeerd hebt.

De familie nodigt U uit om samen met hen de plechtige Uitvaartdienst te komen meevieren in de dekenale kerk St.-Laurentius te Hamont op DONDERDAG 20 SEPTEMBER 1984 te 10.30 u. gevolgd door de teraardebestelling op het Boskerkhof.

Avondwake: dinsdag a.s. om 19.00 u. in voornoemde kerk.

Avondmis: woensdag a.s. om 19.00 u. in voornoemde kerk.

Samenkomst en begroeting: St.-Jan Berchmanstehuis, Bosstraat 7 te Hamont om 10.00 u.

U kunt de overledene begroeten in het funerarium van het St.-Jan Berchmanstehuis, Bosstraat 7 te Hamont.

Familie SCHRIJVERS, Hoogstraat 4 - 8, 3578 Meeuwen Gruitrode

1

2

3

4

5

6

7

1. BONHOMME, PETRUS JACOBUS = *Zjaak van Lins Benóm (Bonhomme)*

zoon van Jacobus Laurentius Bonhomme
Maria Catharina Hollanders

°Meeuwen 8 augustus 1892
+Peer 18 september 1984

X Maria Gerits (Peer)

Jaak was 12 jaar toen zijn ouders, Kaat en Lins, Meeuwen verlieten. Lins (verkorte naam van Laurentius) was afkomstig van Peer. Kaat was van Meeuwen. Haar ouders, Peter Jacobus Hollanders (°M. 2 mei 1837, zoon van Petrus Jacobus Hollanders en M. Catharina Vliegen, beiden van Meeuwen) en Maria Ida Bongaerts (°M. 19 november 1825 en +M. 30 november 1908, dochter van Nicolaes Bongaerts en diens derde echtgenote M. Catharina Braeken, beiden van Meeuwen) woonden op "Kuulis", een ietweg afgelegen boerderij op het gehucht Luttelmeeuwen.

Na hun huwelijk (M. 15 april 1890) woonden Kaat en Lins eerst een tijdlang bij de ouders van Kaat en daarna op een naburige boerderij, "Rènkes" (Renckens) genoemd.

Op 14 januari 1905 vertrokken ze met hun kinderen naar Opglabbeek. Daar woonden ze gedurende 6 jaar op " 't Hùubes", een boerderij op het gehucht Louwel. Van Opglabbeek verhuisden ze naar Gerdingen, naar een boerderij op de Gerkenberg.

Op 1 oktober 1912 ging Jaak, de oudste zoon, naar de kazerne in Hasselt om zijn militaire dienst te doen bij het 11e Linierregiment. Hij kreeg het stamnummer 58906. Zijn militair paspoort vermeldt (in het Frans !) dat hij "soldat 2e classe" was.

Op 31 december 1913 zwaaide hij af. Enkele maanden later moest hij in Leopoldsburg 12 dagen "kamp" gaan doen en toen kon hij eindelijk de hand aan de ploeg slaan. Maar, 't kan verkeren !

Want, op 30 juli 1914 - Jaak was in 't Breeërveld aan het ploegen - kwamen de "gendarmen" van Bree hem verwittigen. "Laat de ploeg maar liggen en zorg dat ge in Hasselt komt", zeiden ze.

Van Hasselt werden de soldaten van het 11e Linierregiment met de trein naar Luik gebracht. Jaak en zijn medesoldaten werden ondergebracht in de scholen van Seraing. Ze sliepen er op strozakken. Alle instructies gebeurden in het Frans.

4 augustus 1914. De veldtocht begint. De verdediging van de forten van Luik duurde maar tot 9 augustus 1914. Toen moesten de Belgische soldaten wijken. Vanaf 10 augustus 1914 tot 8 oktober 1914 behoorde Jaak tot het 31ste linierregiment.

Over Ans ging de tocht naar Antwerpen. Aangezien de brug over de Maas door de Duitsers gebarricadeerd was, sloegen de Belgische soldaten een pontonbrug om over te steken. In Haacht, Keerbergen en Putte moesten zij vechten tegen de Duitsers, maar ze slaagden erin Antwerpen te bereiken. Van Antwerpen marcheerden ze richting Gent. In Lokeren werden ze door de Duitsers uiteengeslagen. Jaak herinnert zich dat hij toen ergens tegen Zelzate overnachtte. Over Gent trokken ze naar Eeklo, waar ze de trein naar Oostende namen. Na een korte rustpauze reden ze met de tram naar Oostduinkerke en zo verder naar Diksmuide. Nog even werden ze daar in reserve gehouden en dan moesten ze de loopgrachten in.

Een nauwkeurige beschrijving van de ellende in de loopgrachten zou alleen maar pijnlijk en eentonig worden. Tussen de gevechten door maakte Jaak

zich verdienstelijk als barbier. Jaak verbleef ook een dag of twee in de zgn. "baillon de la mort" of "Dodengang". Ook het bombardement van 1 juli 1917 is Jaak nog niet vergeten. De Belgische loopgrachten werden van 4 u 's morgens tot ongeveer 8 u 's avonds ononderbroken gebombardeerd.

Op 28 september 1918 begon het eindoffensief. Daarbij moesten ze eerst een hevig bombardement doorstaan. De soldaten in de loopgrachten hadden cognac om zichzelf moed in te drinken. Onder de bescherming van kanonnen rukten ze vooruit.

Op 14 oktober 1918 begon het offensief dat gericht was op de zgn. Flandre-Stellung, de laatste versterking van de Duitsers. Menen en Roeselare werden ingenomen en er werden veel Duitse krijgsgevangenen gemaakt.

Tijdens de oorlog is Jaak 5 maak in winterverlof geweest, waarvan 3 maal in Engeland. Dank zij iemand van Opglabbeek die in Charleroi werkte, kon Jaak gratis meereizen met de vrachtboot die materiaal voor boortorens naar Engeland vervoerde. Alleen het "logement" in een villa te Southwell (Nothinghamshire) moest hij betalen. In Engeland leerde hij Rosy Bee kennen. Met haar ging hij vaak naar de "cinema".

Jaak was ondertussen tot korporaal bevorderd, maar dat bracht hem weinig geluk.

Eind oktober 1918 werd hij ziek. De Duitsers gebruikten gas. De zieke Belgische soldaten werden naar Calais gebracht, terwijl Engelse soldaten hun plaats innamen. Jaak verbleef 8 dagen in een ziekenhuis in Calais, gevolgd door 14 dagen herstelverlof te Saint-Lunaire (Frankrijk). Tijdens zijn verblijf te Saint-Lunaire werd de Wapenstilstand gesloten. Dat gebeurde op 11 november 1918.

Toen Jaak hersteld was, werd hij naar het front teruggeroepen. Hij verbleef toen in Leisele bij Hondschote. Vervolgens vertrok hij met de "le compagnie recuperée" naar Isemberge, waar werd geloot wie het eerst in "congé" mocht gaan. Pas de derde keer was Jaak erbij.

Kerstmis 1918 mocht hij naar huis. Zijn terugkeer werd door de burens duchtig gevierd. Maar Jaak was nog niet definitief thuis. Tot 14 augustus 1919 (dag dat hij Hasselt afzwaaide) verbleef hij nog in Beverlo en Brasschaat, waar hij belast was met de opleiding van nieuwe soldaten.

Bovenstaande herinneringen aan de oorlogsbelevissen van Jaak Bonhomme zijn gebaseerd op een paar gesprekken die wij enkele jaren geleden met hem hadden. Graag hadden wij hem voor dit artikel nog eens willen interviewen, maar op 13 september 11. werd Jaak na een lang en verdienstelijk leven opgeroepen om voorgoed te rusten in de vrede des Heren.

Van de vele onderscheidingen die hem werden verleend, was er één waar hij bijzonder trots op was, omdat weinig andere oudstrijders ze hadden, nl. de Verdienstenmedaille Hertog Alexander Tolstoj, burgemeester van de stad Petrograd.

Dat Jaak een fiere Vlaamsgezinde Belg was, mag blijken uit het nu volgende frontlied, dat hij met overtuiging voor ons zong.

ZIET HOE DIE VLAAMSE KERELS STREDEN
VIER JAREN LANG OP OORLOGSVELD !
WEET GIJ HOE DEZE HELDEN LEEFDEN
OMDAT HUN TAAL NIET WERD ERKEND ?
NOCHTANS ONS MOEDER LEERDE ONS DIE TALE
ZE KLONK ZO SCHOON, ZO FIER UIT HAREN MOND.
DIE TAAL IS ONZE VLAAMSE TALE
EN WIJ ZIJN FIER DAT WE VLAMINGEN ZIJN *BIS*

MEN DACHT ONS TALE TE VERSMACHTEN
DOOR JAREN ONGERECHTIGHEID.
IN STILTE DEDEN WIJ ONS KLACHTEN,
MAAR BLEVEN STEEDS IN VERGETELHEID.
WIJ VLAAMSE KERELS WILLEN NIET MEER WACHTEN
WIJ VRAGEN OM GELIJKHEID EN ONS RECHT
NEEN, NOOIT ZAL MEN ONS TAAL VERACHTEN
WANT REEDS TE LANG LEEFDEN WIJ AL VERKNECHT *BIS*

O VLAMINGEN, LAAT U NIET MISLEIDEN !
GEDENK U DIERBAAR NAGESLACHT !
BEREID VOOR HEN DIE BETERE TIJDEN
WAAR ELKE VLAMING STEEDS NAAR TRACHT.
DAN EENMAAL ZULLEN ONZE VLAAMSE ZONEN
ZINGEN TESAMEN ALLEN IN EEN KOOR :
WIJ DANKEN ONZE VLAAMSE VADEREN
DIE STREDEN VOOR ONS HEILIGE RECHT. *BIS*

2. GORISSEN, LEOPOLD

=Pol vannen Hinker

zoon van Petrus Henricus Gorissen
Theresia Linsen

°Houthalen 7 maart 1881
+Meeuwen 18 maart 1961

X Maria Elisabeth Vaesen (Meeuwen)

Pol, afkomstig van Houthalen, verloor al vroeg zijn ouders. Zijn vader was schrijnwerker.

Voor de Eerste Wereldoorlog werkte Pol in de Luikse mijnen. Onmiddellijk na het uitbreken van de oorlog werd hij in Luik door de Duitsers gevangen genomen en naar Duitsland gevoerd. Als krijgsgevangene werkte hij in Beieren op een boerderij.

Na de oorlog werkte Pol in de mijnen van Zwartberg en Winterslag. Door zijn huwelijk met Elisabeth Vaesen kreeg hij de naam "Pol vannen Hinker". De oorsprong van die naam hebben we kunnen achterhalen. De vader van Elisabeth, Jacobus Vaesen, was getrouwd met Elisabeth Vanhiel.

Elisabeth Vanhiel (°M. 19 december 1868) was de dochter van Hubertus Vanhiel van Heusden en Agnes Schrijvers (Neske Slechten) die op 12 augustus 1862 in Meeuwen gehuwd waren. In 1882 woonden zij op het gehucht Luttelmeeuwen.

Bertje Vanhiel hinkte en werd daardoor in de volksmond "den hinker" genoemd, een toenaam die zoals de meeste toenamen op de nakomelingen overging. En omdat Pol als inwijkeling getrouwd was met Lies vannen Hinker, werd ook hij Pol (van Lies) vannen Hinker genoemd.

Het gezin Gorissen-Vaesens woonde eerst in het huis "In de Riej" op het gehucht Broekkant. Later verhuisden Pol en Lies naar een huisje bij de vijvers aan de Dorpermolen. Dat huisje werd "biej den Hinker" genoemd. De tijd dat Pol met zijn gezin in het huisje van "Jan Reyners" woonde, was hij 'bpzichter' van een weide die eigendom was van de "stekskesfabriek" Union Match te Brussel. Enkele jaren later keerde hij naar "den Hinker" terug. In 1937 bouwde hij langs de huidige Molenstraat (nr. 2) op gemeentegrond een huisje van cementbrikken.

3. HOUBEN, JOANNES FRANCISCUS

zoon van Wilhelmus Houben
Maria Haex

°Meeuwen 1 januari 1883
+Stokkel 3 januari 1945

X Elisabeth Dreesen (Meeuwen)

Over Jan Franciscus Houben moeten we kort zijn, omdat we niet veel over hem te weten zijn gekomen.

We weten : dat hij in 1903 als vrijwilliger met premie binnenging, dat hij toen soldaat 1e classe (stamnummer 54272) bij het 11e Linierregiment (korpsmagazijn Lier) was, dat hij 8 jaar legerdienst deed (oorlogsjaren inbegrepen).

4. LOOS, JOANNES HENRICUS

= Rik vanne Bel

zoon van Pieter Jan Loos
 Maria Gertrudis Custers

°Gruitrode 17 februari 1882
 +Meeuwen 15 december 1976

X Hendrika Vandebroek (Kortesseem)
 Catharina Schoofs (Meeuwen)
 Elisabeth Buckinx

Joannes Henricus Loos alias Rik vanne Bel was in Meeuwen een bekende en unieke figuur. Niet enkel doordat hij drie keer gehuwd was en op 96-jarige leeftijd overleed, maar vooral doordat hij als gepensioneerd rijkswachter meer dan 50 jaar van zijn pensioen kon genieten. Dit laatste was voor de krant Het Belang van Limburg een gelegenheid om in 1974 een uitgebreid artikel aan hem te wijden. Wij willen onze lezers dit - misschien al vergeten - artikel niet onthouden.

Rik Loos had in de volksmond eigenlijk drie verschillende namen : Rik Vandael, Rik "Zjenderm" (gendarme) en Rik vanne Bel.

De eerste naam, Rik Vandael, verwijst naar een verdwenen boerderijtje op de Broekkant, nu Brands-Bosmans P. in de Elzenstraat.

De tweede naam, Rik Zjenderm, duidt zijn beroep aan. De derde naam, Rik vanne Bel, kreeg hij door zijn (tweede) huwelijk met Catharina Schoofs alias Kaat vanne Bel. "De Bel" was vroeger een gekend café aan de Kapelstraat.

Riks eerste echtgenote, Hendrika Vandebroek, verongelukte in tragische omstandigheden tijdens de Eerste Wereldoorlog. In die oorlog vertrokken een aantal rijkswachters naar Achel om daar de Belgisch-Nederlandse grens over te steken. Onderweg moesten zij op enkele plaatsen slag leveren met Duitse soldaten. In Peer werd daarbij een Duitser doodgeschoten. Als represaille staken de Duitsers de rijkswachtkazerne van Peer in brand. Ook in Eksel moet er iets gebeurd zijn, want daar werden op het gehucht Locht een aantal huizen in brand gestoken. Toen Rik in Nederland verbleef, wilde zijn vrouw, vergezeld van een hond hem aan de grens ontmoeten. Maar, de Duitsers hadden de grens met een geëlectrificeerde prikkeldraadversperring vergrendeld. Door een niet te verklaren onvoorzichtigheid raakte de ketting van de hond de prikkeldraad, zodat Hendrika Vandebroek geëlectrocuteerd werd.

Riks tweede echtgenote, Maria Catharina Schoofs (°M. 21 november 1876) overleed te Meeuwen op 29 februari 1932.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog woonden Riks ouders op "Loyen", een boerderij die eigendom was van de kerkfabriek van Meeuwen. Zijn vader Peter Jan Loos had die boerderij op 2 september 1908 gepacht.

Riks broer, Pieter Jan Loos (°Gruitrode 3 oktober 1885) sneuvelde te Luik op 5 februari 1919. (Zie Reengenoten jg. 2, nr. 2 blz. 38-41)

ZATERDAG 20 EN ZONDAG 21 APRIL 1974

Henri Loos van Meeuwen

50 jaar gepensioneerd

Het mag wel een uniek feit worden genoemd dat de thans 92-jarige Henri Loos, reeds 50 jaar van zijn pensioen geniet.

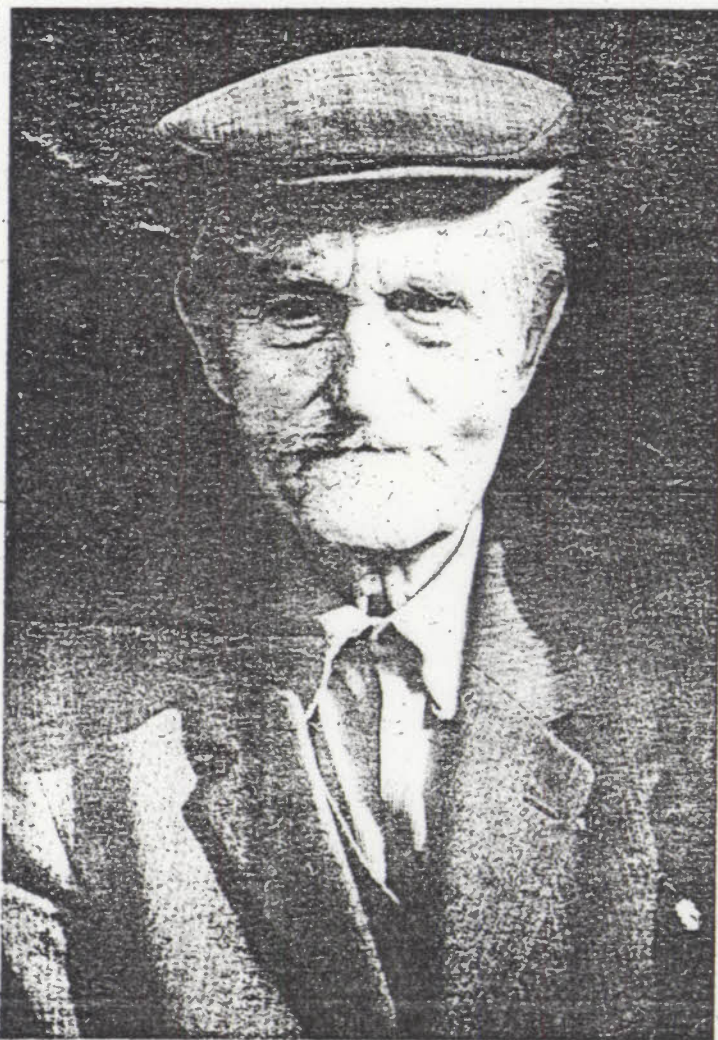
Alleszins een zeldzame gebeurtenis en niettemin ook heel waarschijnlijk de eerste in ons land die in juni a.s. het gouden «pensioen»-jubileum mag vieren.

Henri Loos werd geboren te Gruitrode op 17 februari 1882.

Hij was precies 25 jaar toen hij bij de rijkswacht ging in juni 1907. Hij kwam achtereenvolgens in de brigades te Antwerpen, Opwijk, Leopoldsburg, Heers en Borgloon alwaar hij op 30 juni 1924 als 1ste Wachtmeester op pensioen is gegaan.

Henri Loos kan nog veel vertellen over die goede oude tijd van minder verkeer, weinig processen-verbaal, zijn goeie fiets die hij nog altijd heeft, en hem overal naar toe bracht..

Hij bezit de haren-muts nog die hij de eerste jaren van zijn rijkswachtersleven op het hoofd heeft gezet. Hij kan nog sappig vertellen over zijn te vervullen diensten met het zware geweer aan de kader van zijn fiets en de revolver aan de riem, over het poetsen van de knopen aan zijn vest, over de stiptheid van dienstkaarten te steken en noem maar op. De 92-jarige Henri Loos, die te Meeuwen in de Kapelstraat woont, is nog gezond van geest en als kandidaat-eeuweling wordt hem in de jaren naar de 100 ook de beste gezondheid toe gewenst.

5. PALMAERS, JOANNES HENRICUS

= de kanteneer (kantonnier)

zoon van Joannes Alphonsus Palmaers
Anna Palmers

°Seraing 25 mei 1886

+Meeuwen 25 juni 1956

X Maria Aldegonda Vreyssen (Neerpelt)

Ofschoon zijn geboorteplaats Seraing iets anders laat vermoeden, stamde Jan Hendrik Palmaers uit een Limburgse familie.

Zijn vader was afkomstig van Bilzen en zijn moeder van Diepenbeek.

Het gezin Palmaers-Palmers woonde in huize Roosendael, tussen Diepenbeek en Genk. Voordien had vader Palmaers enige tijd in de hoogovens van Seraing gewerkt. Het was in die tijd de gewoonte dat wie "in de Walen" ging werken zijn vrouw meenam. De vrouwen verhuurden zich aan rijke heren als dienstmeid of werkten in de Luikse industrie. Na enkele jaren keerden de jonge Limburgse arbeidersgezinnen - meestal met kinderen - naar hun dorp terug.

Toen Jan Hendrik oud genoeg was voor de militaire dienst, werd hij erin geloot. De eerste dagen van de oorlog was hij betrokken bij de verdediging van het fort van Loncin. Hij was bij de "ambulanciers".

In Luik werd hij door de Duitsers voor de eerste keer gevangen genomen, maar hij wist te ontsnappen en keerde achter de linies terug. Lang duurde die vrijheid niet, want hij werd door de Duitsers opnieuw "gepakt". Hij slaagde erin opnieuw te ontsnappen. Via Holland geraakte hij in Engeland.

Daar trad hij als vrijwilliger in dienst van Koninging Elisabeth. De ca. 2000 soldaten van het leger van de Engelse Koningin hadden als taak de dode en gewonde soldaten te gaan halen op het slagveld.

Na een Duitse aanval met gasbommen werd Jan Hendrik door het gas geveld.

Een gewonde soldaat met stuiptrekkingen sloeg hem zijn gasmasker af. Door het inademen van het giftig gas werden zijn longen aangetast.

Ten gevolge daarvan verbleef hij 3 jaar in een militair ziekenhuis te Montana in Zwitserland. De familie bewaard nog een O.L.-Vrouwebeeldje dat door Koningin Elisabeth aan haar soldaten werd geschonken voor zij naar het front vertrokken.

Na zijn terugkeer - hij was 100 % invalide - bewees de Belgische Staat haar erkentelijkheid door hem een staatsbetrekking aan te bieden. Hij werkte enige tijd als bediende voor de dienst Bruggen en Wegen te Kortesseem. Na een kort verblijf in Kortesseem werd hij - voor de gezonde lucht - naar Meeuwen overgeplaatst. In Meeuwen kreeg hij het toezicht op de nieuwe staatsweg Helchteren-Bree. Hij deelde die opdracht met een andere oudstrijder nl. Christ Dreesen van Meeuwen. Jan Hendrik Palmaers werd in Meeuwen ingeschreven op 10 oktober 1921.

Ondertussen - op 25 september 1921 - was hij getrouwd met Aldegonda Vrijssen van St.-Huibrechts-Lille. Zij hadden elkaar tijdens de oorlog in Frankrijk leren kennen. Aldegonda werkte in dienst van een ingenieur van Bruggen en Wegen in Marseille. De vrouw des huizes was de oorlogsmeter van Jan.

Het jonge gezin Palmaers-Vrijssen woonde eerst bij postbode Martinus Schoofs (Teng vanne Bel). Daarna woonden zij op 't Lèzerke (eertijds Panis Lazerke genoemd) waar Jan eind 1922 een kleine woning liet bouwen (huis gelegen aan de verbindingsweg tussen de Weg naar Helchteren en de Peerderbaan, in het verlengde van de Beemdstraat.

Toen de Eerwaarde Zusters van de H. Kindsheid Jesu in 1929 naar het nieuwe klooster verhuisden, kocht Jan Hendrik Palmaers de oude pastorie (het oud klooster) aan de Beemdstraat. Vanaf toen werd de plaats "biej de Kanteneer" genoemd. De prachtige pastoorswoning werd later afgebroken.

6. SWINNEN, JOANNES MATHIAS= *de Langen Tjeu*

zoon van Lambert Swinnen
Anna Gertrudis Craeghs

°Bree 10 december 1892

+Opitter 10 juni 1973

X Maria Catharina Geers (Meeuwen)

Mathieu Swinnen werd op 10 december 1892 in Bree geboren. Zijn ouders woonden in 't Hasselt. Tjeu was de oudste van 7 kinderen. Zijn vader overleed op 1 december 1911. Tjeu was toen 19 jaar en leek voorbestemd om de taak van zijn vader op de boerderij op zich te nemen. Doch, dat ging niet zo maar. Hij moest eerst "dienen". Zijn jongere broer, Zjang (°Bree 6 december 1896), was bereid in zijn plaats te gaan, maar dat was tegen de zin van hun zieke vader. Die had Zjang bij zich geroepen en gezegd: "Det moos dich neet doon, jong. Eder moot viér 't zien zèrge." En dus werd Tjeu soldaat.

Tjeu begon zijn legerdienst in 1912. In 1914 zwaaide hij af. Niet voor lang echter. Een maand nadat hij afgezwaaid was, brak de Eerste Wereldoorlog uit. Met het 11e Linieregiment (IVe Bataljon 2e Compagnie) moest hij naar Luik. Daar geraakte hij onmiddellijk gewond: hij kreeg een schrapnel in een van zijn armen. In het ziekenhuis waar hij verzorgd werd, namen de Duitsers hem krijgsgevangen. Dan werd hij naar Duitsland gevoerd. Doordat zijn gezondheidstoestand in het Duitse krijgsgevangenenkamp zienderogen achteruitging, mocht hij op een boerderij gaan werken. Hij kwam in een boerengezin met twee dochters terecht. Eén van die dochters was gehuwd. Haar echtgenoot was officier in het Duitse leger. De Duitse boer had twee paarden en Tjeu werd voerman.

Toen de oorlog voorbij was, kwam Tjeu naar 't Hasselt terug. Eigenlijk werd hij naar huis "gebracht". Hij was zelf met de trein tot in Maaseik geraakt en van daaruit werd hij, samen met Jef Jacobs en Jef Kesters, met paard en kar naar huis gebracht. De Belgische soldaten die hem naar huis gebracht hadden, bleven overnachten en voeren 's anderendaags naar Maaseik terug.

In 1921 verhuisde de familie Swinnen-Craeghs van 't Hasselt (boerderij 't Laore) naar Meeuwen. Zij pachtten er het Bergergoed op het gehucht Bullen.

Tjeu trouwde op 26 december 1921 met Maria Catharina Geers van Meeuwen. Tot 1926 woonde hij in Meeuwen op het Hovergoed. In 1926 huurde hij het Loyengoed op het gehucht Koestraat. Het Loyengoed was eigendom van de kerkfabriek van Meeuwen. Toen hij daar woonde, werkte hij ook enige tijd op de mijn te Zolder. Na de Tweede Wereldoorlog ging hij in Bree wonen; ergens op een boerderij tussen Bree en Opitter.

Zjang trouwde op 5 juli 1924 met M. Catharina Philomena Bosmans van het Dijkergoed op Plockroy (Wijshagen). Zij namen hun intrek in het oude huis van "Zjef Tieskes" op Plockroy. Eind 1929 vertrokken zij naar het Drogengoed te Opglabbeek. Eind 1932 keerden zij terug naar het Bergergoed te Meeuwen. Ze gingen er samenwonen met Zjef Swinnen, ongehuwde broer, en Gertrudis Craeghs, moeder. In 1946 huurde Zjang de Donderslaghoeve. Dat bezorgde hem de naam "Zjang vannen Donnerslaach". Het afscheid van de Donderslag in 1964 en het verdwijnen van de hoeve later, zijn momenten waaraan Zjang nog altijd met weemoed terugdenkt.

Mathieu Swinnen overleed te Bree op 10 juni 1973.

7. VLIEGEN, PETRUS JACOBUS

= Zzaak van Klómpenol

zoon van Arnold Vliegen
 Maria Catharina Houben

°Meeuwen 13 januari 1882
 +Ellikom 10 mei 1971

X Maria Haex

Jaak Vliegen erfde in de volksmond een naam waarin de gedachtenis aan zijn vader tot op heden is bewaard gebleven : Klómpenol.

Zijn vader, Arnold Vliegen (°Meeuwen 14 juli 1845 +Meeuwen 9 april 1897, zoon van Philippus Henricus Vliegen en Anna Maria Relens, beiden van Meeuwen), trouwde op 10 februari 1874 met Maria Catharina Houben (°Meeuwen 13 januari 1838 +Meeuwen 30 november 1921, dochter van Arnoldus Houben en Anna Elisabeth Millen, beiden van Meeuwen).

Arnold en Catharina woonden op het gehucht Luttelmeeuwen. Volgens de familieoverlevering was Arnold schaapherder tot op de dag dat hij zich gereedschap aanschafte om voor de rest van zijn leven klompen te maken. Het zal wellicht niet lang geduurd hebben, vóór iedereen hem Klompen-Nol noemde.

Uit het huwelijk van Arnold Vliegen en Catharina Houben werden in Meeuwen vijf kinderen geboren, waarvan er twee kort na de geboorte stierven. Jaak, geboren op 13 januari 1882, was de jongste. Hij had nog een broer, Leonardus (°Meeuwen 21 april 1878) en een zuster, Elisabeth (°Meeuwen 14 april 1876).

Na de dood van hun vader in 1897 namen Jaak en Leonard de klompenmakerij over. Ondertussen bekwaamden zij zich ook in het dakdekkersvak. Zij leerden dit vak bij Henri Breugelmans in Helchteren.

Jaak deed 2 jaar militaire dienst (carabinier) en trouwde in 1908 met Maria Haex van Ellikom.

Op 1 augustus 1914 werd hij "gemobiliseerd". Hij nam afscheid van zijn vrouw en vier kleine kinderen en vertrok naar het depot te Mechelen. Daar waren op dat moment alle scharenslijpers opgeëist om bajonetten te slijpen. Van Mechelen trokken de Belgische soldaten naar Antwerpen en vervolgens naar het front aan de IJzer.

Op 17 januari schreef zijn broer Leonard hem een mooie en lange brief. Naast geruststellend nieuws over de toestand thuis, bevat de brief veel informatie over de geheime correspondentie tussen familie en soldaten. In 1916 mochten de soldaten van de oudste klassen zich terugtrekken. Zo belandde Jaak in Le Havre (Frankrijk), waar hij schrijnwerker (menuisier) was.

Ondertussen zat zijn vrouw thuis ongeduldig te wachten en probeerde nog wat te sparen van het zgn. "soldatengeld".

Toen de oorlog voorbij was, keerde Jaak ongedeerd naar Meeuwen terug. Tot 1923 woonde hij met zijn gezin in het ouderlijk huis op Luttelmeeuwen (nu Luttelmeeuwen nr. 17). Zijn broer woonde tegenover hem.

Van 1923 tot ca. 1932 pachtte Jaak de boerderij "Boesen", gelegen tussen Peer en Linde.

In 1932 kocht hij in Ellikom de boerderij van zijn schoonouders. Deze oude boerderij (1663) met "afspanning" DE HALF KAN had de familie Haex in 1917 gekocht van deken Hollanders van Peer, samen met ca. 12 ha grond (oorspronkelijk 23 ha).

Het klompenmakersgereedschap ging bij verbouwing van de boerderij in 1936 verloren.

Jaak Vliegen overleed te Ellikom op 10 mei 1971.

Meeuwen, den 17 januari 1915

Bemінде Broeder,

Na langen tijd .....
 gehoord te hebben wil ik u
 nog maals eenige regelen laten worden
 en u tevens den staat van onze goede gezond-
 heid laten weten, waarin wij ons nog allen
 bevinden, en ook van u hetzelfde hopen.
 Wij hebben daags voor Driekoningen nog
 eenen brief uit Holland van Lieza uit
 ..... ontvangen, die den 1 januari eene
 van u ontvangen had, en ons toen nog
 den staat van uwe gezondheid liet
 weten, zij schreef ons dat gij er ook eenen
 naar hier had geschreven maar wij hebben
 hem niet ontvangen, wij hebben uwen laatsten
 den 27 november ontvangen
 die heeft ons Pieter Maas van Neerpelt
 naar hier gebracht.
 Ik heb u met Kerstmis ook eenen geschreven
 en met Hubert Verdonck mede gegeven
 naar Stamprouy, en als hij drie weken daar-
 na weder daar kwam, lag hij wederom
 op zijn zelfde post, van waar hij hem weder
 opnieuw heeft weg gestuurt, met een betere
 adres die ik denk dat gij nu wel zult ont-
 vangen hebben, ik had er u de adres in
 geschreven van Jacob Verdonck te Stamprouy
 Holland waar Hubert Verdonck alle
 acht of tien dagen naar toe gaat
 en veel brieven mede brengt nu kunt
 gij ook schrijven naar Henrie Broekman
 Opdekamp te Roosteren Maasbrug
 Holland, al waar ze eenen pater van
 de Kruisheeren uit Maaseijck mede
 brent naar Massy in de heide
 waar hij gaat mis lezen en de brieven

aan Hendrik Giers van bereheide

.....
 moet er u adres maar boven aan op plaatsen
 en eenen tember van 0,25 f omdat Holland
 geene brieven zonder tember mede brengt
 en uwe adres maar in de brief
 bovenaan, en de brief openlaten, dan
 ziet die ..... seffens voor wie hij is
 als hij er de buiten envelop er aftrekt.
 Veel nieuws is hier niet om u te kunnen
 schrijven, alsdat Arnold Daamen dood
 is, en de E H Heer Pastoor ook bediend
 die het ook misschien niet lang meer
 zal maken omdat hij het water heeft en
 er soms gauw mede gedaan is. Deze week
 heeft Marie ook de witte vaarz van 't
 Linde verkocht aan Nant van Pieter
 Teuwissen zij is wederom in haar geboorten
 plaats voor 145 f en de anderen staat
 opgeschreven voor den Duitsch die er
 50 in Meeuwen geeist heeft zoodat
 de beesten tog nog niet gans voor niet zijn
 het is nog al mede gevallen, daar wij ver-
 leden week wederom een vaarzen kalf
 van de tweede koe gekregen hebben
 en de andere had ook een vaarzen kalf,
 die beide goed gezond zijn, zoo ziet gij
 dat alles goed gaat, en u voor niets hoeft
 ongerust te maken. Verder kunnen wij niets
 doen dan voor elkander te bidden en ons te
 troosten, tot dat den Heere God een einde
 aan den oorlog brengt, en elkander in
 volle gezondheid weder te zien, dit zijn
 de wenschen van ons allen tot wederziens

Leonard Vliegen

Als gij de adres er op schrijft van Henrie Broek-
 mans zijn huis Roosteren Maasbrug Holland
 moet gij er bij schrijven af te geven aan den
 kruisheer Nijs, en ook aan de andere kant
 mijne adres, anders moet hem den heer open
 breken om te weten voor wie hij is.

Vliegen Leonard

KORTE BERICHTEN

1. 80 JAAR KLOOSTERGEMEENSCHAP IN MEEUWEN

Volgend jaar viert de Congregatie van de H. Kindsheid Jesu haar 150-jarig bestaan (1835-1985). Ook voor Meeuwen is dit een reden om feest te vieren, want volgend jaar is het precies 80 jaar geleden dat de eerste Zusters van de H. Kindsheid Jesu naar Meeuwen kwamen (1905-1985). Bovendien zijn er nog zo'n 25 Meeuwense kloosterzusters van de Congregatie in leven. Het lijkt ons alleszins een geschikte gelegenheid om eens een degelijke historiek van het kloosterleven in Meeuwen uit te geven. Alle geïnteresseerden die hieraan willen meewerken kunnen zich tot de Reengenoten wenden.

2. HEEMKUNDIGE TENTOONSTELLING IN CULTUREEL CENTRUM TE GRUITRODE

Ter gelegenheid van de officiële opening van het cultureel centrum te Gruitrode op 15 en 16 september ll. was er een interessante en druk bezochte heemkundige tentoonstelling.

Uiteraard zijn wij er naartoe gegaan. Eens te meer hebben wij kunnen vaststellen, dat ook in de andere fusiedorpen van Meeuwen-Gruitrode voldoende materiaal en bronnen aanwezig zijn voor geschied- en heemkundig onderzoek. De Reengenoten kunnen weliswaar materiaal en informatie voor het hele grondgebied Meeuwen-Gruitrode verzamelen, maar voor een degelijk onderzoek ontbreken mensen, geld en tijd. Vooral dit laatste zit ons dwars. Het is de hoogste tijd om waardevolle en unieke getuigenissen van het recente en verre verleden op te sporen, te verzamelen, te onderzoeken en in goede syntheses voor de huidige en komende generaties vast te leggen. De tijd dat dit door één persoon kon gebeuren is voorbij. Plaatselijke afdelingen of een onafhankelijke heemkring in elke parochie lijken ons het meest geschikt om vlug en efficiënt te werken. Wij kijken alvast uit naar initiatieven in die zin. Belangstellenden kunnen voor inlichtingen en advies bij ons terecht.

3. MEEUWEN ST.-NICLAESDAG 1648

Bij de voorstelling van het boek "Meeuwen St.-Niclaesdag 1648", uitgegeven door de geschied- en heemkundige kring DE REENGENOTEN, kregen de aanwezigen een mooie diamontage te zien, waarin het leven te Meeuwen en omgeving in de 17de eeuw geschetst wordt. De Reengenoten hebben die diamontage nu gekocht. Ondertussen werden de dia's (met bespreking) al op enkele plaatsen buiten Meeuwen-Gruitrode getoond.

Geïnteresseerden voor deze diavertoning zoeken best rechtstreeks contact met Mevrouw Godelieve Juvens-Geerkens, Zouwstraat 17 Genk (tel. 35.34.34).

Het boek waarover hierboven sprake is, is ook nog te verkrijgen. Misschien is het wel een mooi nieuwjaarsgeschenk voor familieleden buiten Meeuwen.

4. MOLENS MOETEN MALEN

Met deze slogan wordt over de gehele provincie Limburg actie gevoerd om het nog bestaande molenpatrimonium te beschermen. In vele kleine dorpen zijn molens, kerken en kapellen zowat de enige gebouwen die getuigen uit een ver verleden. Dat geldt ook grotendeels voor Meeuwen-Gruitrode. Elders in dit nummer vindt u trouwens interessante historische gegevens over de watermolens van Meeuwen.

Op dinsdag 11 september ll. bracht Ir. De Schepper van de afdeling Industriële Archeologie van het Bestuur voor Monumenten en Landschappen een bezoek aan de watermolens van Meeuwen. De bedoeling van dit plaatsbezoek was : het uitwendige en het inwendige van de molens te fotograferen en te beschrijven.

DE BERENHEIDER MOLEN

Op zowat 1 km van de Dorpermolen ligt de Berenheidermolen. Zij is de tweede molen op de Aabeek. In de volksmond wordt ze nu de "Achterste Molen" genoemd, ter onderscheiding van de "Voorste Molen" of Dorpermolen. Heel lang geleden was het verschil veel duidelijker. Het waren wel allebei onderslagmolens, maar de Dorpermolen was een "korenmolen" en de Berenheidermolen een "oliemolen". Uit beschrijvingen van de Berenheidermolen in notariële akten van het begin van de 19de eeuw blijkt, dat met hetzelfde mechanisme een graanmolen en een oliepers werden aangedreven.

Wanneer de Berenheidermolen gebouwd werd, hebben we nog niet kunnen vinden. We kennen wel de namen van een aantal "slagmolders". In 1717 bijvoorbeeld was Petrus Van Eyckvelt "slagmolder" van de molen op de Berenheide. We zullen deze historiek van de Berenheidermolen laten aanvangen rond dezelfde tijd als voor de Dorpermolen.

Op 30 januari 1792 verhuurde Hendrik GROENEN (°M. 14 oktober 1741 en +M. 10 maart 1816) aan zijn zoon Peter GROENEN (°Weert ? ca. 1763 en +M. 13 februari 1808) :

"sijne slagmolen met allen aangehoorende gereedtschappen ende annexe gronden twee bempdens en drij stucken land als hij acceptant (Peter Groenen) actiefelijck in gebruijck heeft, als hij verhuurder (Hendrik Groenen) gestaan en gelegen heeft onder Meeuwen op de Beirenheijde". (1)

De voorwaarden waaronder de verhuring plaatsvond kunnen als volgt worden samengevat :

1. De slagmolen wordt verhuurd voor zo lang als de verhuurder zal leven.
2. De huurder moet de renten betalen waarmee de goederen belast zijn en "De Rechten van de stroom", te betalen aan "Sijne Hoogheijd".
3. De huurder moet de gebouwen en het "molenwerk" herstellen en behoorlijk onderhouden.
4. De huurder moet zijn vader ieder jaar 20 potten smout geven.
5. De huur gaat in half maart 1792.
6. In geval de huurder voor de verhuurder komt te sterven, mag zijn vrouw met de kinderen blijven wonen, zo lang zij niet hertrouwt.

De verhuurder, Hendrik Groenen, was de oudste zoon van Peter GROENEN van Tongerlo (+M. 5 november 1748) en Elisabeth EVENS alias Op 't Eynde (°M. 29 november 1704 +M. 16 maart 1757), die in Meeuwen op 29 februari 1740 in het huwelijk getreden waren. In 1763 trad hij in Weert in het huwelijk met Elisabeth Brepols (+M. 14 augustus 1782). Na het overlijden van zijn eerste echtgenote trouwde hij in Meeuwen op 25 mei 1783 met ene Margaretha Gijbels (+M. 27 maart 1805). Dit tweede huwelijk bleef kinderloos.

Peter GROENEN
van Tongerlo
+M. 5 nov.1748

X
Meeuwen
29 feb.1740

Elisabeth EVENS alias Op 't Eynde
°M. 29 november 1704

Kinderen

1. <u>Henricus</u>	°M. 14 oktober 1741
2. <u>Maria</u>	°M. 11 augustus 1743
3. <u>Helena</u>	°M. 2 oktober 1745
4. <u>Franciscus</u>	°M. 6 januari 1747

Henricus GROENEN
 °M. 14 oktober 1741
 +M. 10 maart 1816

X
 Weert
 1763

1) Elisabeth BREPOLS
 van Weert
 +M. 14 augustus 1782

Kinderen

1. Peter °Weert ? ca. 1763
2. Joannes °M. 21 mei 1768
3. J. Franciscus °M. 24 september 1774
4. Leon. Henricus +M. 19 december 1776

X
 Meeuwen
 25 mei 1783

2) Margaretha GIJBELS
 °ca. 1746
 +M. 27 maart 1805

Peter GROENEN
 °Weert ? ca. 1763
 +M. 13 februari 1808

X
 Neeroet.
 ca. 1790

Maria Gertrudis JENNEN
 °Neeroeteren ca. 1760
 +M. 2 september 1835

Kinderen

- * 1. Cath. Elisabeth °M. 3 september 1790
- 2. Maria Helena °M. 16 april 1792 (overl.)
- * 3. Maria Helena °M. 10 februari 1795 +M. 1 mei 1869
- * 4. J. Henricus °M. 3 oktober 1796 +M. 17 april 1862
- 5. Gertrudis °M. 2 juni 1801 +M. 19 april 1805

* Cath. Elisabeth GROENEN
 °M. 3 sept. 1790

X
 Meeuwen
 18 jan.1819

1) Joannes Bartholomeus THONISSEN
 °Bree 14 januari 1785
 +M. 9 augustus 1837

Kinderen

Maria Gertrudis
 °M. 13 december 1819

X
 Meeuwen
 29 feb.1840

2) Jan KENIS
 °Reppel 13 juni 1803

* Maria Helena GROENEN
 °M. 10 februari 1795
 +M. 1 mei 1869

X
 Meeuwen
 10 jan.1818

Petrus Jacobus BOSMANS
 °Wijsh. 14 mei 1783
 +M. 2 januari 1829

Kinderen : zie volgende aflevering Familie Bosmans

* Joannes Henricus GROENEN ongehuwd
 °M. 3 oktober 1796
 +M. 17 april 1862

De huurder, Peter GROENEN, huwde rond 1790 in Neeroeteren met Maria Gertrudis JENNEN. Hij overleed te Meeuwen op 13 februari 1808 (46 j.). Zijn enige zoon, Joannes Henricus GROENEN (°M. 3 oktober 1796 en +M. 17 april 1862) was toen elf jaar. Deze Henricus Groenen junior was alleszins te jong om zijn overleden vader als slagmolder op te volgen.

Dat Hendrik GROENEN senior, die bij het overlijden van zijn zoon 66 jaar was, opnieuw molenaar werd, valt ten zeerste te betwijfelen. Over de molenaar(s) van de Berenheidermolen tussen 1808 en 1819 tasten we voorlopig nog in het duister.

Op 15 september 1819 verschenen voor notaris Alexandre Wadeux te Bree: Maria Gertrudis JENNEN (weduwe van Peter Groenen), Henricus GROENEN (zoon van Peter Groenen), Maria Helena GROENEN (dochter van Peter Groenen) met haar echtgenoot Petrus Joannes BOSMANS (molenaar), Catharina Elisabeth GROENEN (dochter van Peter Groenen) met haar echtgenoot Joannes Bartholomeus THONISSEN (molenaar). Zij verzochten de notaris over te gaan tot de verpachting van
"un moulin à grain et d'un presseoir à l'huile ne formant qu'un même mécanisme, situé au hammeau de Berenheydt dépendant de la dite commune de Meuwen comme sous le nom de SLAEGMOLEN, appar tenant aux réquiroons".

100
 La Location Publique d'un Moulin
 à grain et d'un Presseoir à l'huile
 ne formant qu'un même Mécanisme,
 situé au hammeau de Berenheydt
 dépendant de la dite commune de
 Meuwen comme sous le nom de
 Slag Molen, appartenant aux

De voorwaarden waaronder de molen werd verhuurd, kunnen als volgt worden samengevat :

1. De molen met aanhorigheden moet aan de hoogstbiedende verhuurd worden voor een periode van drie of zes jaar, te beginnen vanaf 15 maart 1820.
2. De huurder moet de molen, de molenstenen en het molenwerk in goede staat bewaren en in dien nodig op eigen kosten herstellen.
3. De opzegtermijn bedraagt 6 maanden.
4. Om te weten wat de huurder voor het gebruik van de molenstenen moet betalen, zullen deze vóór de intrede en vóór het vertrek van de huurder op zijn kosten gemeten worden.
5. De huurder moet de registratierechten en het honorarium van de notaris betalen.
6. De huurder moet over een degelijke borg beschikken.

De molen werd verhuurd aan Joannes Bartholomeus Thonissen, schoonzoon van Peter Groenen zaliger. (2)

Joannes Bartholomeus Thonissen (°Bree 14 januari 1785 +M. 9 augustus 1837) was op 18 januari 1819 te Meeuwen gehuwd met Catharina Elisabeth Groenen (°M. 3 september 1790). De huwelijksakte vermeldt dat hij in Mechelen woonde en dat hij molenaar was.

Enkele jaren na zijn overlijden hertrouwde Elisabeth Groenen met Jan Kenis (°Reppel 13 juni 1803) van Reppel. Het huwelijk vond plaats te Meeuwen op 29 februari 1840. In de huwelijksakte staat dat de bruidegom "slagmolder" was. Hij werd in Meeuwen ingeschreven op 24 maart 1836.

Hoe lang Bartholomeus Thonissen molenaar op de Berenheidermolen was, hebben we nog niet kunnen terugvinden. Uit een bevolkingslijst van Meeuwen anno 1846 blijkt dat de Berenheidermolen, die ondertussen verbouwd was, toen bewoond werd door Theodoor Niesen (°Ellikom 3 augustus 1804). Deze was op 6 februari 1835 in Meeuwen gehuwd met Maria Christina Soons (°M. 30 juli 1804), dochter van Jan Mathijs Soons en Anna Maria Houben. Wanneer Theodoor Niesen, die op 1 april 1830 in het bevolkingsregister van Meeuwen ingeschreven werd, de Berenheidermolen in pacht nam en wie hij daarbij opvolgde, blijft nog te onderzoeken. In de huwelijksakte en de geboorteakten van zijn kinderen in 1835, 1837, 1839, 1841 en 1842 staat hij als molenaar vermeld.

Theodoor Niesen verliet Meeuwen op 15 september 1848. Na hem volgden :

CRIJNS, Jan Baptist :

°Bocholt 7 april 1822

Vorige verblijfplaats : Rekem

Datum van vertrek : 23 februari 1849 naar Bocholt

SNYERS, Wilhelmus (moldersgast)

°Weert 3 januari 1790

Gehuwd

Vorige verblijfplaats : Weert

Datum van vertrek : 24 september 1849 naar Weert

Uit een notariële akte van 13 maart 1834 weten we dat de kinderen van Peter Groenen (+) en Maria Gertrudis Jennen de volgende goederen bezaten :

"HEYNISplaats bestaande uit een woonhuis, alle noodige gebouwen voor de landbouw, moestuin en ongeveer zeven vierkante bunders, zoo akkerland als weide en bosch, gelegen in het gehucht Beerenheijde, onder de gezeide gemeente Meeuwen en daar en boven een graanmolen en slagmolen met de daarbij hoorende gebouwen en tuin, gelegen tezelfde plaats". (3)

Rond 1840 veranderde de molen van eigenaar. Jacobus TRUYENS, een tabaksfabrikant van Bocholt, kocht de molen. Op 27 november 1839 had hij van de erfgenamen van Jacobus Biels-Knevels het Slagmoldersgoed (Berenheide) en het Weeversgoed (Berenheide) gekocht.

Een ingemetselde steen met jaartal 1841 wijst erop dat de molen toen volledig verbouwd werd.

Het Heynisgoed (voorheen Groenengoed) waarop we in de genealogie Bosmans nog zullen terugkomen, ontleende zijn naam vermoedelijk aan Hendrik (Hèin) Groenen senior.

Vanaf 1852 volgt een lange rij molenaars, waarover we in de bevolkingsregisters van Meeuwen nauwkeurige gegevens hebben kunnen vinden.

TRUYENS, Jan Frans Hubert :

°Bocholt 1 november 1830

X Maria Catharina Houben (°Meeuwen 24 augustus 1824)

Vorige verblijfplaats : Bocholt

Datum van inschrijving : 28 april 1852

Datum van vertrek : 16 maart 1857 naar Bocholt

GIELEN, Lodewijk :

°Ophoven 15 oktober 1801 +Meeuwen 26 augustus 1861

X Elisabeth Wienen (°Tongerlo) (Vertrokken naar Wijchmaal op 4 maart 1863)

Vorige verblijfplaats : Ophoven

Datum van inschrijving : 13 maart 1857

PAMEN, François :

°Lummen 2 februari 1839

X Lambertina Beliën (°Kwaadmechelen 25 mei 1838)

Vorige verblijfplaats : Lummen

Datum van inschrijving : 14 september 1862

Datum van vertrek : 15 maart 1866 naar Kwaadmechelen

MAESEN, Hubert :

°Opglabbeek 8 september 1810 +Meeuwen 27 mei 1884

X 1) Anna Margaritha Kleiskens (°Neeroeteren 1 april 1830)
(+Meeuwen 22 juli 1867)

2) Maria Gertrudis Vandebosch +Meeuwen 23 februari 1873

3) Maria Aldegondis Houben °Meeuwen 20 juli 1836)

Vorige verblijfplaats : Opglabbeek

Datum van inschrijving : 8 februari 1864

Afgegaan op 8 februari 1867

SCHALLEI, Hendrik Willem :

°Susteren (Nederland) 3 september 1805

X Gertrudis Savelkoel (°Roosteren 23 maart 1819)

Vorige verblijfplaats : Ophoven

Datum van inschrijving : 31 december 1867

Datum van vertrek : 16 maart 1877 naar Reppel

HERMANS, Arnold : (Molenaarsknecht)

°Bree 28 september 1844

Vorige verblijfplaats : Kleine Brogel

Datum van inschrijving : 1868

Datum van vertrek : 17 november 1868 naar Eksel

VANHOOF, Peter Antoon :

°Overpelt 12 juli 1840 +Meeuwen 3 maart 1924

X Maria Helena Boermans (°Kleine Brogel 23 november 1842)
(+Meeuwen 10 maart 1926)

Vorige verblijfplaats : Overpelt (Wedelse Molen)

Datum van inschrijving : 15 maart 1877

Afgegaan op 15 januari 1895. Opvolger : Petrus Hermanus Dejong (Piér Kinkel)

DEJONG Petrus Hermanus :

°Meeuwen 10 oktober 1866

X Maria Catharina Plessers (°Peer 8 december 1870)

Vorige verblijfplaats : Meeuwen

Datum van vertrek : 7 januari 1901 naar Peer

PAESEN, Theodorus Josephus :

zoon van Theodoor Paesen (°Overpelt 5 mei 1847)

Rosalie Boermans (°Kleine Brogel 1851)

°Overpelt 17 april 1881

ongetrouwd

Vorige verblijfplaats : Hechtel

Datum van inschrijving : 23 januari 1901

Datum van vertrek : 31 december 1906 naar Kleine Brogel

STASSEN, Antoon Michiel :

°Stokkem 17 januari 1877

X Maria Catharina Jennen (°Dilsen 17 november 1879)

Vorige verblijfplaats : Stokkem

Datum van inschrijving : 15 maart 1907

Datum van vertrek : 22 maart 1913 naar Rotem

RUTTENS, Nicolaes :

°Beek 10 april 1881 +Leuven 22 juli 1933

X Catharina Elisabeth Trines (°Maaseik 3 december 1886)

Vorige verblijfplaats : Maaseik

Datum van inschrijving : 28 april 1913

AEGTEN, Jan Joseph Theodoor :

°Bocholt 10 juni 1909

X Maria Anna Elisabeth Roex (°Gruitrode)

Vorige verblijfplaats : Gruitrode (Solt)

Datum van inschrijving : 2 maart 1938)

THEUWISSEN Jaak :

°Meeuwen 19 juli 1933

X Maria Alda Bloemen (°M. 27 maart 1936)

Molenaar van oktober 1963 tot januari 1967. LAATSTE MOLENAAR ?

Na ca. 1840 toen Jacobus Truyens de Berenheidermolen kocht, veranderde de molen nog enkele malen van eigenaar. In 1876 kocht Peter Antoon Vanhoof (°1840-+1924) de molen van de Truyens. Na het stilleggen van de molen in 1967 verkochten de erfgenamen van Peter Antoon Vanhoof de molen aan de huidige eigenaars de familie Thomassen-Jennen, Engelenweg 17 te Opglabbeek.

Dit historisch overzicht vertoont nog enkele hiaten. Alle aanvullende inlichtingen, correcties of vragen worden in dank aanvaard. We zullen niet nalaten ze te publiceren.

BRONNEN

Parochieregisters Meeuwen en Wijshagen

Burgerlijke Stand Meeuwen

Bevolkingsregisters Meeuwen, Wijshagen, Ellikom

Gichtregisters van de Schepenbank van Meeuwen

(1) Gichtregisters Meeuwen

(2) Not. A. Wadeleux, min. 1932

(3) Not. A. Wadeleux, nr. 138

WIJ DANKEN

- de heer Marcel Kerfs voor foto van gouden bruiloft van J. Kerkhofs-Willems;
- de heer Michel Vandijck, gemeentesecretaris, voor een duidelijk en nauwkeurig overzicht van de samenstelling van de opeenvolgende gemeenteraden (+ secretarissen, gemeenteontvangers, veldwachters) vanaf 1890;
- de heer Robert Limerkens voor een foto uit de oogsttijd (even vóór de Tweede Wereldoorlog);
- de heer Louis Schepers (Meeuwen) voor familiegegevens;
- mevrouw Mia Palmers (Gruitrode) voor foto's;
- E.P. Jan Vandijck voor een paar lijsten met dialectwoorden (vooral namen van planten) en een paar oude remedies;
- de familie Paesen (Genk) voor documentatie over oude radio's en een rekeningetje van de boterfabriek van Kleine Brogel (1929);
- de heer M. Verwimp van de heemkundige kring van Tessenderlo voor fotocopie van een doodsprentje van pastoor Reynders;
- de heer Cuppens (Genk) voor zijn gastvrijheid bij ons bezoek aan zijn buitenverblijf achter het Brijven;
- de heer Noël Paesen voor een exemplaar van zijn scripties aan de Katholieke Universiteit te Leuven : "De K.S.A. in Meeuwen van 1934 tot 1980" en "Geboorte-, huwelijks- en sterftegebruiken te Meeuwen tussen de twee wereldoorlogen".
- de heer Jozef Houben-Goris voor vondstmelding : pijpekoppen;
- E.H. Thoelen, pastoor te Meeuwen, voor doodsprentjes van pastoors;
- de heer Jozef Vliegen-Gielen (Ellikom) voor gegevens over zijn vader, Jaak Vliegen, oudstrijder 1914-1918;
- de heer Dominiek Broekx van Meeuwen voor teksten van interviews met Meeuwenaren over weerwolven, dwaallichten, e.d.;
- de heer Louis Bosmans-Heleven voor vondstmelding : scherven in veldkeienfundering;
- mevrouw Lea Nelis-Coolen voor data van recente gouden bruiloften in Meeuwen-Gruitrode;
- E.H. Henri Vandervelden voor "geregelde post";
- de familie Vandijck-Evens voor doodsprentje en familiegegevens;
- de familie Bosmans-Roex voor foto's (wielrennen, varken slachten) en huurceel van de molen;
- de heer Jozef Corstjens (Ellikom) voor gesprekje over café "biej Stèin";
- de werkgroep Toerisme Meeuwen-Gruitrode voor toeristische informatie + verslagen van vergaderingen;
- de familie Evens-Van Vlierden voor oude remedies;
- de familie Nouwen-Nouwen voor gesprek over de bakkerij;
- E.Z. Palmaers voor gegevens over Joannes Henricus Palmaers, oudstrijder 1914-18.
- de familie Theuwissen-Schoofs voor gegevens over de Berenheidermolen;
- Jan Bosmans voor ter beschikking stellen van handgeschreven boek van Petrus Josephus Willems °1815;
- Theo Dreesen (Opoeteren) voor het ter beschikking stellen van provincieraadsverslagen uit 1869.
- de heer Jan Swinnen-Bosmans voor inlichtingen over zijn broer Mathieu Swinnen, oudstrijder 1914-1918.

HEEMKRING "DE REENGENOTEN" MEEUWEN

ADRESSENLIJST

VOORZITTER

BOSMANS Jean Beemdstraat 77 Tel. 011/463620
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

SECRETARIS

SCHROOTEN Quiri Weg op Bree 58 Tel. 011/463237
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

PENNINGMEESTER

KERFS Jef Gruitroderbaan 30 Tel. 011/462757
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

KERNLEDEN

BAUDOUIIN Robert Verlorenstraat 2 Tel. 011/854179
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

CLAES André Boogstraat 16 Tel. 011/464703
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

CREEMERS Guido Hoogstraat 20 Tel. 011/461935
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

GEERKENS Godelieve Zouwstraat 17 Tel. 011/353434
3600 GENK

JAENEN Thomas Hoekstraat 10
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

JANSSEN Lambert Weg naar helchteren 37 Tel. 011/463577
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

KERFS Jozef Arkstraat 100 Tel. 011/714771
3760 LANAKEN

LEYSSSEN Jan Broekkantstraat 17 Tel. 011/464850
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

QUIRYNEN Dirk Weg naar Ellikom 45 Tel. 011/464188
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

TAENS Jaak Elzenstraat 13 Tel. 011/464757
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

VAESEN Jaak Abelenstraat 31 Tel. 011/270159
3500 HASSELT

VLIEGEN Martin Hoekstraat 3 Tel. 011/463109
3578 MEEUWEN-GRUITRODE

DE REENGENOTEN

TIJDSCHRIFT VAN GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING

"DE REENGENOTEN"

MEEUWEN

VIJFDE JAARGANG 1984-1985 nr. 1

Typist : Paul VLIEGEN

Omslagontwerp : Etienne SCHROOTEN

ABONNEMENT

220 F (twee nummers)

BANKREKENING : KB 452-4006549-75

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER : J. BOSMANS Beemdstraat 77 3578 MEEUWEN-GRUITRODE

I N H O U D

	<u>blz</u>
1. Woord vooraf	1
2. Van horen zeggen (Jozef Kerfs)	2
3. De pastoors van Meeuwen (J. Thaens)	4
4. Zo d'ouden zongen	8
5. Oude remedies	10
6. Miéver Kal (J. Bosmans)	16
7. Vragen van nu over dingen van vroeger (J. Bosmans)	21
8. 12 boerderijen van Luttelmeeuwen (Thomas Jaenen)	24
9. Oudstrijders 1914-1918 (Jef Kerfs, Quiri Schrooten, J. Bosmans)	29
10. Korte Berichten	43
11. De Berenheidermolen (J. Bosmans, Thomas Jaenen, Godelieve Geerkens)	44
12. Wij danken ...	51

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN AFGEDRUKT OF OVERGENOMEN ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE VERANTWOORDELIJKE UITGEVER(S)
